

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

До захисту допустити:

Завідувач кафедри

_____ **Ю. Б. Лабецька**

(підпис)

«03» січня 2024 р.

**«НОВОГРЕЦЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВІДТВОРЕННЯ
В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ
АСПЕКТ»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої
освіти
освітньо-професійної програми
«Переклад і міжкультурна комунікація
(новогрецька, англійська)»
Коваленко Ганни Сергіївни
Науковий керівник:
Новицька О.А., кандидат філологічних
наук, доцент
Рецензент:
Петрова Г.Л., кандидат філологічних
наук, старший викладач кафедри
іспанської і новогрецької філології і
перекладу Київського національного
лінгвістичного університету

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

« ____ » _____ 20 ____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ.....	8
1.1. Фразеологія як джерело лінгвокультурної інформації.....	8
1.2. Класифікація фразеологічних одиниць.....	15
1.3. Культурологічна роль фразеологізмів в грецькій картині світу.....	20
1.4. Особливості та основні методи перекладу фразеологічних одиниць.....	25
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД НОВОГРЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ.....	30
2.1. Семантична класифікація новогрецьких фразеологізмів.....	30
2.2. Шляхи відтворення новогрецьких фразеологізмів українською мовою.....	41
2.3. Труднощі при перекладі фразеологізмів з новогрецької мови на українську.....	73
Висновки до розділу 2.....	77
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86

ВСТУП

Актуальність теми дослідження забезпечена не лише різноманітністю культур та мов, а й безперервним взаємодією між ними. Сучасний світ, охоплений глобалізацією, вимагає ретельного вивчення інших мов та культур, щоб ефективно сприймати та взаємодіяти з різнобічним спектром ідей і переконань. У цьому контексті, велика увага приділяється перекладу, який виступає не лише технічним процесом, але й мистецтвом передачі виражень та культурного контексту.

Однією з важливих складових будь-якої мови є фразеологія, яка відображає національні особливості та унікальний спосіб мислення. Зокрема, великий інтерес викликає фразеологія новогрецької мови, яка не лише має велику кількість виразів, але і вражає різноманітністю семантичних аспектів. Ця робота спрямована на дослідження лексико-семантичних відтінків новогрецької фразеології та їх відтворення в українських перекладах [15].

Незважаючи на існуючі студії у галузі фразеології та перекладознавства, присвячені окремим мовам, мало досліджень зосереджено на порівняльному аналізі новогрецької фразеології та її відтворенні в українських перекладах. Враховуючи особливості цих двох мовних систем, важливо вивчити, які труднощі виникають при перекладі фразеологічних одиниць, а також яким чином цей процес впливає на збереження семантичних та культурних аспектів оригіналу.

Об'єкт дослідження — фразеологія новогрецької мови. Фразеологія в цьому контексті розглядається як система фіксованих виразів, стійких словосполучень та ідіом, які властиві новогрецькій мові та відображають культурні та національні особливості способу вираження думок та почуттів у грецькому суспільстві.

Предметом дослідження є відтворення фразеології новогрецької мови в українських перекладах. Вивченням охоплюються лексико-семантичні аспекти перекладу фразеологічних одиниць, виявлення труднощів та

особливостей, пов'язаних із передачею семантичних нюансів та культурного контексту.

Такий підхід дозволяє глибше розібратися в специфіці фразеології новогрецької мови, а також з'ясувати, як відбувається переклад цих фразеологічних одиниць українською мовою. Аналіз може охоплювати вибір еквівалентів, збереження стилістичних особливостей, адекватність передачі сенсу та врахування контексту у перекладі.

Мета даного дослідження полягає в розкритті особливостей новогрецької фразеології та її відтворення в українських перекладах, зосереджуючись на лексико-семантичному аспекті. Результати цього аналізу можуть виявитися корисними для лінгвістів, перекладачів та всіх, хто цікавиться вивченням мов та їх взаємодії в контексті сучасного світу.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконання наступних **завдань**:

- дослідити фразеологію як джерело лінгвокультурної інформації;
- проаналізувати класифікацію фразеологічних одиниць;
- визначити культурологічну роль фразеологізмів в грецькій картині світу;
- розглянути особливості та основні методи перекладу фразеологічних одиниць;
- охарактеризувати семантичну класифікацію новогрецьких фразеологізмів;
- визначити шляхи відтворення новогрецьких фразеологізмів українською мовою;
- проаналізувати труднощі при перекладі фразеологізмів з новогрецької мови на українську.

Для дослідження фразеології новогрецької мови та її відтворення в українських перекладах використовуються лінгвістичний та контекстуальний аналіз, а також перекладознавчі та емпіричні **методи**. Ці методи спрямовані на вивчення структурних та семантичних особливостей фразеологічних

одиниць, аналіз контексту вживання, порівняння перекладів та залучення думок перекладачів. Використання статистичних методів дозволяє отримати кількісний погляд на частоту вживання та популярність фразеологічних виразів у тексті.

Теоретична значущість. Це дослідження сприяє розширенню теоретичного розуміння фразеології як мовної категорії, зокрема, в контексті новогрецької мови. Аналіз структур та семантичних аспектів фразеологічних одиниць розкриває їхню внутрішню логіку та специфіку. Вивчення процесів перекладу фразеології розширює знання про стратегії та труднощі відтворення культурних та мовних особливостей в іншому лінгвістичному середовищі.

Практична значущість. Результати цього дослідження можуть бути корисними для перекладачів, лінгвістів та викладачів, що працюють з новогрецькою та українською мовами. Отримані висновки допомагатимуть в уникненні непорозумінь та неточностей у перекладі фразеологічних одиниць. Крім того, дослідження може знайти застосування в практиці викладання мов та перекладу, покращуючи якість навчання та розуміння міжкультурних аспектів виразності та стилістики.

Наукова новизна даного дослідження полягає у спробі систематично вивчити та порівняти фразеологічні особливості новогрецької мови, а також їх відтворення в українських перекладах, зосереджуючись на лексико-семантичному аспекті. Методологічний підхід, який об'єднує лінгвістичний аналіз, контекстуальний аналіз, перекладознавчий аналіз та емпіричні методи, створює комплексний підхід до вивчення фразеології та її перекладу.

Такий інтегрований підхід є інноваційним у контексті вивчення фразеології, оскільки раніше не вистачало досліджень, що цілеспрямовано аналізують взаємодію різних мовних систем, зокрема, новогрецької та української. Отримані результати можуть внести нові знання у галузь фразеології, перекладознавства та міжкультурних комунікацій, розширюючи наше розуміння процесів взаємодії мов та культур у сучасному світі.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідались під час Міжнародної науково-практичної конференції «Мови і літератури у крос-культурній перспективі» (Київ, 2023).

Кваліфікаційну роботу обговорено та рекомендовано до захисту на засіданні кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету (м. Київ).

Публікації. За матеріалами кваліфікаційної роботи опубліковано 1 теза у наукових виданнях.

Структура роботи: кваліфікаційна робота включає вступ, основну частину, яка складається з 2 розділів, висновків, списку використаних джерел (74 позиції). Загальний обсяг роботи – 91 сторінки, основного тексту – 85.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

1.1. Фразеологія як джерело лінгвокультурної інформації

Фразеологія – це розділ лінгвістики, який вивчає фразеологічний склад мови в його сучасному стані та історичному розвитку [6, с. 515].

Складність полягає в тому, що лише певні комбінації слів потрапляють у сферу уваги та стають об'єктом вивчення у галузі фразеології, що викликає різні точки зору серед мовознавців і призводить до дискусій. Деякі лінгвісти розглядають речення як один з видів словосполучень. Проте за переважною думкою більшості вчених, речення є більш складеною формою порівняно із словосполученням, яке, будучи складовою частиною речення, виражає неповну думку. Таким чином, важливо розрізняти синтаксис речення і синтаксис словосполучення. Існують також такі словосполучення, які не можуть бути предметом синтаксичного дослідження через їх семантичну єдність і цілісність. Ці конструкції подібні до лексичних одиниць і є стійкими виразами, об'єднаними спільним значенням. Такі словосполучення не можуть бути вивчені в рамках синтаксису чи лексикології і саме їх розглядають у контексті фразеології.

Завдання фразеології лежать насамперед у принципах виокремлення фразеологічних одиниць та їхньої систематизації [14]. Вона досліджує причини їхньої появи та відмирання, закономірності їхньої структури, методи їхнього вивчення.

Фразеологія пропонує різні типи класифікацій фразеологічного складу мови залежно від властивостей фразеологізмів і методів їх дослідження [21]. Також однією з завдань фразеології є встановлення її взаємозв'язку з іншими галузями мовознавства, зокрема з лексикологією та синтаксисом. Найбільш очевидною виявляється різниця між фразеологією та лексикологією. З першого погляду, лексикологія досліджує окремі слова, а фразеологія –

вирази та словосполучення. Однак можна розглядати фразеологізми як складові частини мови і включати їх у лексикологічні дослідження. Проте різноманітність фразеологічного матеріалу ускладнює включення його до сфери лексикології, і це вимагає окремої наукової дисципліни для його вивчення.

Інтерес до фразеології як наукової галузі зародився серед дослідників на початку ХХ століття. Один із початківців у цьому напрямі – Шарль Баллі (1865-1947), видатний швейцарський лінгвіст французького походження, який був учнем і послідовником Фернана де Сосюра. Баллі став одним із перших вчених, що звернули увагу на теорію фразеології. У своїй книзі «Нарис стилістики» він вперше спробував систематизувати комбінації слів, розподіляючи їх на чотири основні групи [32].

Основним критерієм цієї класифікації стала стійкість словосполучення, тобто можливість або неможливість перегруповання компонентів. Таким чином, Ш. Баллі виокремлював вільні сполучення, звичні словосполучення, фразеологічні ряди та фразеологічні єдності [32].

Баллі визначає вільні сполучення як комбінації, що не мають стійкості та розпадаються після формування. Звичні сполучення, за його трактуванням, є словосполученнями з досить вільним зв'язком компонентів, які можуть піддаватися певним змінам. У відношенні до фразеологічних рядів, він описує їх як групи слів, де два поняття практично зливаються в одне. Нарешті, фразеологічні єдності, згідно з логікою лінгвіста, представляють собою комбінації, де слова втрачають своє первинне значення і виражають лише одне нероздільне поняття. Такі словосполучення не піддаються перегрупованню елементів.

Пізніше у своїй роботі «Французька стилістика» [33, с. 91-95] Ш. Баллі переглядає свою теорію і відмовляється від розгляду звичних сполучень і фразеологічних рядів як окремих видів, називаючи їх перехідними випадками. Він визначає дві основні групи сполучень: вільні сполучення та фразеологічні єдності. Останні, за дослідником, є «словосполученнями, де

компоненти втратили самостійне значення, регулярно вживаючись у цих сполученнях для вираження одного й того ж самого змісту. Значення цього поєднання не може бути виведено із значень його складових частин» [33].

Таким чином, Ш. Баллі був одним із перших у визначенні терміну «фразеологічна одиниця». Пізніше визначення стало ключовим завданням для мовознавців, що досліджують цю галузь.

Становлення фразеології як самостійної науки у мовознавстві відбулося в першій половині ХХ ст. Серед дослідників, які займалися її дослідженням, виокремлюють: Виноградова В.В., Галинську О.М., Скрипника Л.Г., Поліванова Є.Д., Болінгера Д., Траска Р.Л. та інших.

Теорія фразеології пов'язана насамперед з ім'ям В.В. Виноградова, проте питання про фразеологію як про окрему лінгвістичну дисципліну вперше порушив Є.Д. Поліванов, який стверджував: «цьому відділу мовознавства, як і сукупності досліджуваних у ньому явищ, я і приділяю найменування фразеології (зазначу, що для цього значення пропонується й інший термін, «ідіоматика»)» [15, с. 7].

Наступним, хто заговорив про становлення фразеологічної науки був Б.А. Ларін, який він стверджує про необхідність виокремлення такої дисципліни як фразеологія, щоб уникнути плутанини у вживанні цього терміна. Він так розмірковує про труднощі її відокремлення від інших лінгвістичних дисциплін і каже, що, «відокремлюючись від лексикології та синтаксису за основним матеріалом вивчення, фразеологія не розходиться з ними за первісним напрямком дослідження» [15, с. 7].

Поняття фразеологізму в сучасній лексикології було вивчено і відображено в багатьох працях лінгвістів різних країн. Однак, серед учених не склалося одностайної думки про те, що таке фразеологізм, і які його властивості. Тому в даний час видається важким дати чітке визначення поняттю «фразеологічна одиниця». Проте саме цей термін поширився і закріпився в лінгвістиці, оскільки він якнайкраще вказує на відношення фразеологічної одиниці до системи мови.

Для нас найбільш прийнятним є визначення фразеологічної одиниці, подане в енциклопедії «Українська мова», а саме: «Фразеологізм, фразеологічна одиниця, фразеологічний зворот, фразема – нарізнооформлений, але семантично цілісний і синтаксично неподільний мовний знак, який своїм виникненням і функціонуванням зобов’язаний фраземотвірній взаємодії одиниць лексичного, морфологічного та синтаксичного рівнів» [9, с. 801].

Українська вчена О. Галинська розглядає фразеологізми як «особливі мовні знаки, як засоби зберігання і передачі культурної інформації» [7, с.72]. Вона вказує, що лінгвокультурологічний підхід у фразеології розглядає взаємодію мови і культури через призму культурно-національної свідомості та її відображення в фразеологічних конструкціях.

Лінгвіст Л. Г. Скрипник надає декілька значень поняття «фразеології», які характерні для сучасної української мови, а саме:

- фразеологія – це розділ мовознавства, що досліджує фразеологічну систему мови;
- фразеологія – це певна сукупність фразеологізмів у мові;
- фразеологія – це система засобів, що різняться своєрідністю шляхів висловлення думки, які зустрічаються в соціальній групі, діалекті т.і.
- фразеологія – це сукупність висловів, що характеризуються надмірною вишуканістю і нещирістю та не мають внутрішнього змісту [25, с. 54].

Лінгвіст О. В. Кунін вважає, що «фразеологія — це наука про фразеологізми, тобто про стійкі сполучення слів з ускладненою семантикою, які не утворюються за структурно-семантичними моделями змінних сполучень, що породжуються» [4].

Лінгвіст Б. Фрейзер розглядає фразеологію як «єдиний компонент або серію компонентів, семантична інтерпретація яких не залежить від формативів, що їх утворюють» [34, с. 65].

Лінгвіст Д. Болінгер описує фразеологізми як «групу слів зі встановленим значенням, яке не може бути обчислено шляхом додавання окремих значень частин» [37, с. 219].

Крім того, як зазначає М. Бейкер, вони «є застиглими зразками мови, які допускають незначні або взагалі не допускають варіації форми» [31, с. 63], і часто несуть значення, які не можуть бути виведені з їхніх окремих компонентів.

Таким чином, в фразеологізмах людина зазвичай не може змінити порядок слів у них, видалити слово, замінити слово іншим або змінити їхню граматичну структуру, якщо тільки вона не жартує або не намагається зіграти зі словом. Тому Е. Латтей зазначає, що «з точки зору форми фразеологізмів, ми маємо справу з групами слів, а з точки зору значень, можна сказати, що ми маємо справу з новими, не очевидними значеннями, коли стикаємося з ідіомами» [37, с. 219].

Фразеологізм – це термін, який описує різноманітні форми багатослівних виразів. Крім того, багатослівні одиниці можна визначити як лексичні структури, створені із двох чи більше слів для вираження нової концепції. Такі конструкції формують недільну одиницю із значущим високим вмістом.

У своєму описі ідіом Р. Мун використовує цей термін у вузькому значенні для позначення багатослівних одиниць, які не є неорганізованим набором окремих елементів. Вона описує ідіоми як некомпозиційні фрази, що означає, що значення фрази не можна зрозуміти зі значень окремих слів [39]. Іншими словами, комбіноване значення окремих слів не збігається зі значенням фрази [40].

Фразеологізми часто розглядаються як фіксовані у формі вирази, що означає, що їхній порядок слів, як правило, не може бути змінений, слова не піддаються вилученню або заміні іншими словами, а їхня граматична структура залишається незмінною, за винятком ситуацій, коли користувач жартує або експериментує зі словосполученням.

Лінгвіст Х. Газала спробував створити всеохоплююче визначення фразеологізмів; він визначає їх як «особливі, метафоричні, фіксовані фрази, значення і форма яких не підлягають обговоренню» [35, с. 204].

Крім того, він підсумовує основні особливості фразеологізмів у п'яти пунктах, а саме:

1) фразеологічні вирази є метафоричними і не можуть бути зрозумілими безпосередньо;

2) їх не слід сприймати буквально; в тому сенсі, що їх значення не є результатом індивідуальних значень складових слів, взятих разом;

3) їх синтаксична форма зазвичай фіксована і не може бути змінена або описана як неграматична;

4) їх значення також незмінні;

5) вони переважно культурні та неформальні [35, с. 204].

Поняття «фразеологізм» визначається на основі ознак структурно-семантичної стійкості, постійної співвіднесеності значення словосполучення із заданими його лексичними та граматичними засобами вираження, наслідком знаходження змісту всього поєднання або окремі його компоненти, а відтворюваність – у нормативно закріпленому діапазоні варіантності та граматичних модифікацій. Окремо хочемо акцентувати увагу на тому, що В.В. Левицький характеризує термін «фразеологізм» як: «стійку єдність, до складу якої входить більше ніж одне слово» [16].

Чималою кількістю українських вчених, серед яких: Ляшенко Н.С., Мірошник С.О., Фрідріх А.В., Швець Т.А. тощо, було доведено, що фразеологізми часто мають яскраво виражений національний характер. Національний фразеологічний фонд — є складним нагромадженням споконвічних і запозичених фразеологізмів з явним переважанням перших. Деякі фразеологізми містять архаїчні елементи, які є представниками більш раннього часу.

У своїй праці А.Д. Чепелюк зазначає, що «фразеологізм є самостійною мовною одиницею, яку характеризують відповідні диференційні ознаки: фразеологічне значення, компонентний склад та граматичні категорії» [30].

Визначення властивостей і ознак фразеологічних одиниць представляє собою значний виклик. Складність їхньої природи свідчить про те, що для визначення їх статусу необхідно більше однієї ознаки. Виникає необхідність у комплексі характеристик для більш детального і різностороннього розуміння фразеологізмів, що дозволило б чітко визначити межі фразеологічного комплексу мови. Здебільшого учені погоджуються, що серед основних ознак фразеологізмів слід виділити:

- відтворюваність, тобто регулярну повторюваність у мовленні;
- стійкість – семантичне злиття і нерозкладність компонентів фразеологічної одиниці;
- роздільне оформлення – наявність принаймні двох компонентів, із яких хоча б одне є знаменниковим;
- семантична цілісність – смислова єдність компонентів, які втратили своє первинне лексичне значення;
- факт існування в мові в готовому вигляді [5].

Також характерною особливістю фразеологізмів є часткове або повне переосмислення значення, що призводить до утворення окремого, відмінного від значень компонентів, значення фразеологічної одиниці. Сюди можна включити також експресивно-емоційну виразність та пізнавальність, тобто наявність культурологічної інформації в словосполученні. Фразеологічні одиниці багаті змістом і є цінним джерелом для досліджень у різних галузях, відображаючи традиції, менталітет, історичні події та особливості культурного й національного розвитку певного народу.

Отже, на початку ХХ століття фразеологія привернула увагу дослідників з різних країн світу. Наразі, оскільки обговорення в цій науці тривають, відсутній єдиний визначений термін для понять «фразеологія» та «фразеологізм».

1.2. Класифікація фразеологічних одиниць

Термін «фразеологізм» має безліч трактувань, тому проблема систематизації та класифікації фразеологічного матеріалу постійно перебуває у полі зору лінгвістів. У ході розвитку фразеології дослідниками було запропоновано безліч різних класифікацій. Після перших спроб Ш. Баллі розподілити словосполучення на дві основні групи, класифікацією фразеологізмів досі займаються такі українські вчені, як Денисова А.С., Левченко О.П., Ляшевич Р.О., Скрипник Л.Г., Смирницький О.І. та інші. Серед зарубіжних вчених активну дослідницьку позицію займають: Глюксберг С., Каччарі К., Кьовечес З., Макферрон П., Рендольф П. тощо.

У своїй роботі Р.О. Ляшевич зазначає, що завдяки концепції В.В. Виноградова «фразеологічні одиниці отримали більш обґрунтоване визначення, саме як лексичні комплекси з особливою семантичною своєрідністю» [20, с. 8]. Сам же вчений у своїй книжці «Лексикологія і лексикографія», спираючись на теорію Ш. Баллі, виокремлює три типи фразеологічних одиниць:

1) фразеологічні зрощення він визначає як тип невмотивованих сполучень, значення яких не може бути виведене зі значень його компонентів. Такі зрощення, своєю чергою, поділяються на чотири підтипи: з невживаними або вимерлими словами, з граматичними архаїзмами, це також зрощення зі специфічним експресивним забарвленням і зрощення, в яких лексичні компоненти небайдужі для розуміння цілого;

2) фразеологічні єдності – це словосполучення із семантично роздільними компонентами. Значення словосполучення, таким чином, виникає зі злиття значень цих компонентів. Такі єдності можуть виступати як потенційні еквіваленти слів. В.В. Виноградов також відносить до фразеологічних єдностей складові терміни;

3) фразеологічні сполучення – це стійкі словосполучення, до складу якого входять компоненти як із вільним, так і з фразеологічно пов'язаним значенням. До того ж у них допускається заміна вільного компонента [12].

Дослідження В.В. Виноградова, зігравши велику роль у теорії фразеології, тим не менш, викликали критику з боку деяких учених. У роботі В.О. Луценко, описується, що наприклад, вчена Н.Н. Амосова, у відповідь до свого колеги, висуває контекстологічний принцип класифікації фразеологізмів, що ґрунтується на типі контексту і його рухливості, і виокремлює два види словосполучень – фраземи та ідіома [19].

Фраземи – це такі фразеологічні одиниці, у яких контекст визначається одним із компонентів. З його допомогою можна зрозуміти значення всього фразеологізму. Фразеологізми ж є одиницями постійного контексту. Вони характеризуються цілісністю свого значення, де неможливо розділити значення компонентів. Вчена не включає до своєї класифікації прислів'я та приказки, вважаючи їх незалежними одиницями комунікації, тоді як лінгвіст А.В. Кунін відносить їх до фразеологічного фонду мови.

Вчений О.І. Смирницький пропонує іншу класифікацію фразеологічних виразів, розрізняючи фразеологічні одиниці та ідіоми. Фразеологічні одиниці – це позбавлені метафоричності словосполучення [23, с. 287]. Такі стилістично нейтральні звороти не мають образності та є невід'ємною частиною мови. Ідіоми, навпаки, ґрунтуються на перенесенні значення, на метафорі, яке ясно усвідомлюється мовцем [23, с. 287]. Для них характерне яскраве стилістичне забарвлення, експресивність. За структурним критерієм А.І. Смирницький поділяє фразеологізми на 1) одновершинні, 2) двовершинні та 3) багатoverшинні, де: одновершинні фразеологізми передбачають наявність одного семантично повнозначного елемента, а в двовершинних або багатoverшинних фразеологічних одиницях присутні два або більше знаменних слова. Інші елементи при цьому є незнаменними.

Особливий внесок у розвиток фразеології зробив А.В. Кунін. На його думку, теорія В.В. Виноградова недостатньою мірою відповідає потребам

фразеології. Це створило потребу в новій класифікації, згідно з якою фразеологію підрозділяють на три види залежно від типів значення фразеологізмів (від складніших до менш ускладнених): ідіоматику, ідіофразеоматику та фразеоматику [22, с. 182].

До розділу фразеоматики А.В. Кунін відносить власне фразеологізми, тобто «стійкі сполучення лексем із повністю або частково переосмисленим значенням» [22, с. 182]. Вони, своєю чергою, поділяються на фразеологічні єдності. Розділ ідіофразеоматики в А.В. Куніна представлений фразеоматизмами, тобто стійкими словосполученнями, що мають два ідіоматичні варіанти. У першому випадку компоненти мають буквально, але ускладнене значення, а в другому значення елементів повністю переосмислене і має метафоричний характер.

До розділу фразеоматики А.В. Кунін включає фразеоматичні одиниці, або «фразеологізми неідіоматичного характеру, але з ускладненим значенням» [10, с. 13].

Ще одна класифікація вченого поділяє фразеологізми на чотири групи залежно від комунікативної функції, яка визначається їхніми структурно-семантичними характеристиками:

1) номінативні фразеологічні одиниці виконують функцію називання й позначають предмети, явища, дії, стани, якості тощо. Вони поділяються А.В. Куніним на субстантивні, адвербіальні, прийменникові;

2) номінативно-комунікативні фразеологічні одиниці являють собою поєднання з повним або частково переосмисленим вмотивованим або невмотивованим значенням. Серед основних типів переосмислення Кунін перелічує метафору, метонімію та порівняння. Такі одиниці представлені дієслівними фразеологізмами, що містять дієслово в дійсному або пасивному стані;

3) міждометні фразеологічні одиниці, маючи невмотивоване значення, узагальнено виражають емоції та волевиявлення. У результаті експресивного

переосмислення вони виражають особистісне ставлення людини як до об'єктів зовнішнього світу, так і до самої себе;

4) комунікативні фразеологічні одиниці містять прислів'я та приказки, тобто фразеологізми, які є суцільнопредикативними реченнями. Прислів'ями А.В. Кунін називає «афористично стислі вислови з повчальним змістом у ритмічно організованій формі» [3]. Вони містять у собі судження або повчання і виконують повчальну функцію. Приказки ж, навпаки, не переслідують дидактичну мету.

Лінгвіст Г.Б. Антрушина представляє класифікацію, яка базується на розділенні фразеологізмів відповідно до їхньої граматичної структури. Тобто, усі ідіоми розрізняються в залежності їх приналежності до певної частини мови, серед яких:

- дієслівні;
- іменникові;
- прикметникові (компаративні та некомпаративні);
- займенникові;
- прислівникові;
- вигуківого характеру;
- прийменникові;
- прислів'я та приказки [25, с. 144].

Також на увагу заслуговує класифікація фразеологічних одиниць за генетичними ознаками А.П. Ковалю та В.В. Коптілова [8]. Ці дослідники вважають за доцільне розглядати афоризми, літературні цитати, образні вислови у системі фразеології будь-якої мови як «крилаті вислови».

Крилаті фразеологізми є загальновідомими елементами лексики та фразеології літературної мови, джерело яких можна встановити. З поширенням сфер ужитку та втратою асоціацій з конкретним автором крилаті висловлювання сприймаються як прислів'я чи приказки. Набір крилатих приказок змінюється і поповнюється завдяки процесу розвитку мови. Крилаті

вислови вивчаються у сфері фразеології у широкому розумінні терміна чи пареміології [11].

З поширенням областей застосування та втратою асоціацій з автором крилаті слова сприймаються як прислів'я чи ідіоми. Ряд крилатих висловів змінюється та доповнюється у зв'язку з процесом розвитку мови. Крилаті вислови вивчаються у сфері фразеології – пареміології, які своїм походженням належать до різних літературних, міфологічних та історичних джерел.

Український мовознавець Ф.П. Медведєв вважає, що на відстані фразеологічні слова не губляться в мові, а часто стають реальними словами, розвиваючись іншою мовою, граючи важливу роль у сприянні культурному та естетичному рівноправності інших народів. Багато експресивні і надмірно виразні вирази, переходячи від мови до мови, збагачують міжнародне фразеологічне поле [17, с. 10-11]

Вчені П. Макферрон і П. Рендольф стверджують, що більшість лінгвістів, письменників, поетів, викладачів мови та тих, хто вивчає мову, визнають, що фразеологізми можуть допомогти у створенні яскравих описів і що вони виявляються більш ефективними та потужними, ніж буквально, неідіоматична мова. Однак вони також погоджуються з тим, що їх нелегко класифікувати, і вони, безумовно, є викликом для викладачів мови [38].

На труднощі, пов'язані з їх класифікацією, вказує і З. Кьовечес, який порівнює мовні вирази, що називаються ідіомами, зі «змішаним мішком», який «включає метафори, метонімії, пари слів, ідіоми, порівняння, приказки, фразові дієслова, граматичні ідіоми тощо» [36, с. 231].

За словами литовського вченого М. Стракшієне існує три підкласи ідіом.

1) «Чисті фразеологізми» – це конвенціоналізовані, нелітературні багатослівні вирази. Вони завжди нелітературні; вони можуть бути як незмінними, так і мати незначні варіації. Крім того, такі фразеологізми вважаються непрозорими.

2) Напівфразеологізми можуть мати один або кілька буквальних компонентів і один з небуквальним підтекстом. Тому цей тип вважається частково непрозорим.

3) Буквальні фразеологізми (незмінні) допускають незначні варіації. Вони вважаються прозорими, оскільки їх можна інтерпретувати на основі їхніх частин [41, с. 14].

Отже, можна зробити висновок, що відсутність універсального визначення фразеології призвела до відсутності загальноприйнятої класифікації фразеологізмів. Проте в лінгвістиці вже є окремі розробки вчених, чії праці можна використовувати як основу для власних досліджень.

1.3. Культурологічна роль фразеологізмів в грецькій картині світу

Кожна особа, яка активно сприймає навколишній світ, є обліком певної системи знань, уявлень, думок та розмірковувань щодо об'єктивної реальності. Ця індивідуальна система усвідомлення світу може мати різні назви, такі як «картина світу», «образ світу», «концептуальна картина світу», «модель світу». Дане явище піддається дослідженню в рамках різних наук, кожна з яких розглядає його з точки зору власних проблем та категорій.

Термін «картина світу» введено в науковий ужиток фізиком Г. Герцем. Він визначає картину світу як «сукупність внутрішніх образів зовнішніх об'єктів, що слугують для виведення логічних суджень про поведінку цих об'єктів» [27, с. 217]. Пізніше термін був перенесений у гуманітарні науки, з'явився в роботах К. Ясперса і Л. Вітгенштейна («Логіко-філософський трактат»), а також у Л. Вайсгербера.

З початку ХХІ століття «картина світу» стала центральним об'єктом дослідження багатьох напрямів науки. Це поняття трактується з філософської, лінгвістичної, освітньої, культурологічної та інших точок зору. Існує кілька різних визначень цього поняття, проте в одному всі вони сходяться: картина світу являє собою впорядковану структуру, що дає людині

можливість орієнтуватися в навколишньому світі. Деякі лінгвістичні та вузькоспеціалізовані словники також зазначають, що картина світу являє собою «відображені в мовних формах і категоріях концепти, думки, уявлення народу, що говорить даною мовою, про дійсність, про ставлення людини до дійсності; відображає культурну своєрідність народу» [13].

Уміння народу реалізовувати культурний колорит у вигляді образів у свою чергу відображається у фразеологічній картині світу, універсальній системі образів, що передають риси менталітету та національного сприйняття світу.

При вивченні мовної картини світу особлива роль відводиться лексикології і зокрема фразеології, оскільки саме фразеологізми «асоціюються з культурно-національними еталонами, стереотипами, міфологемами і тощо, і при вживанні відтворюють в мові характерний для тієї чи іншої лінгвокультурної спільності менталітет» [29, с. 16].

Фразеологізми – найцінніше джерело відомостей про культуру і менталітет народу. Так, Ужченко В. Д. точно відмічає, що фразеологізми відображають погляди народу, суспільний лад, ідеологію своєї епохи [24].

Фразеологічна картина світу – суб'єктивний образ об'єктивної дійсності. У ній відбивається зміст людського буття, зовнішній і внутрішній вигляд людини, пропущений через колективну мовну свідомість [28]. Іншими словами – це особливий «віртуальний» світ у мові, який має відмінні риси, як за виразом, так і за змістом, а її простір складається з одиниць різного рівня: граматичного, лексичного та стилістичного.

За визначенням О. Левченко, фразеологічна репрезентація світу відрізняється від лексичної більшою архаїчністю, міфологізованістю, а фразеологічні одиниці мають більший обсяг та інший характер інформації, ніж одиниці лексичного рівня [18, с. 314]

Фразеологізми є засобами, які сприяють вираженню традиційної культури народу. Взаємовідносини між фразеологією та культурою характеризуються як взаємні, оскільки мовні факти є джерелом для

відтворення культури, і дослідження фразеології мови неможливе без доступу до широкого етно-культурно-історико-мовного контексту. Фразеологізми також відрізняються емоційною насиченістю та багатші у змісті порівняно з лексичними одиницями, які їх замінюють, тим самим задовольняючи потребу мовців у виразності.

В цілому, народна фразеологія частіше висвітлює смішні або негативні риси, виражаючи гумористичне ставлення до них. Мова народу швидко та витончено реагує на негативні риси осіб чи груп, висловлюючи своє ставлення до них у формі фразеологізмів. Такі вирази, які легко розпізнають представники конкретного народу, можуть викликати непорозуміння або сміх серед носіїв інших мов. Для повноцінного розуміння сенсу, який містять ці вирази, важливо мати знання про культуру та традиції даного народу.

Вивчення фразеології за принципом «людина в мові» призвело до розвитку нового напрямку – антропоцентричної фразеології.

Антропоцентрична фразеологія, на думку деяких дослідників, сьогодні переживає новий етап свого розвитку, який можна назвати інтерпретаційним, оскільки «саме з інтерпретацією пов'язують нині надії на прогрес у теорії фразеології, практиці фразеографії та дидактиці фразеології» [26, с. 117].

Вивчення співвідношення лінгвістичних та екстралінгвістичних значень фразеологізмів є важливим завданням антропоцентричної фразеології, оскільки лише частина ментальної інформації закодована у фразеологічному значенні, тоді як інша частина представлена у свідомості людини семантичними образами екстралінгвістичної природи [26, с. 117].

Антропоцентричний підхід у лінгвістичних дослідженнях не лише охоплює аналіз того, як людина відображена в мові, але також розглядає те, що сама людина вважає цінним для себе та свого суспільства. Аксиологічний аспект досліджень у лінгвістиці є природним розширенням антропоцентричного підходу. Розвиток сучасної лінгвістики в цьому напрямку спричинив вивчення універсальних мовних категорій, які тісно пов'язані з пізнавальною діяльністю людини.

Однією з таких категорій є оцінка, унікальність якої полягає в тому, що вона не лише відображає цінність об'єкта для суб'єкта, але й впливає на формування громадської думки, створення картини світу та визначення поведінки людей. Кожна людина є унікальною особистістю, яка індивідуально сприймає та оцінює природні та соціальні закони свого оточення.

Переорієнтація лінгвістики на вивчення антропоцентричної мови забезпечує теоретичний інструментарій, що є адекватним для аналізу цієї інформації. У цьому контексті фразеологія вирізняється потужним культурологічним фундаментом, що виявляє бачення світу та особливості національного культурного коду.

На думку М. Тимчук, фразеологічні одиниці є спресованими культурними текстами: «вся ідіоматика мови пронизана вербалізованими культурними кодами» [26, с. 117].

Аксіологічний аспект, що включає в себе визначення того, що людина вважає цінним для себе, для оточення і для суспільства, представляє собою логічне продовження та значуще доповнення антропоцентричного підходу у вивченні мовних явищ, зокрема в репрезентації людини в мові і, передусім, у фразеології. Таким чином, аксіологічний аспект досліджень в лінгвістиці стає природним розширенням антропоцентричного підходу.

Будучи невід'ємною частиною всіх реєстрів мови, фразеологія, поряд з експресивністю та образністю, характеризується наявністю потужного культурного шару інформації, що відображає бачення світу та національної культури.

Фразеологічні одиниці, які містять особливу лінгвокультурну інформацію, виявляються найбільш зрозумілими з точки зору новогрецької національно-культурної специфіки. Їхню специфіку формує переважно денотативний аспект значень. Серед таких фразеологізмів можна виокремити ті, що містять назви предметів національної культури, флори і фауни, прецедентні назви, а також географічні та національні терміни.

Проте фундаментальний зв'язок мови і культури виявляється в фразеологічних одиницях, які активно впливають на формування картини світу конкретного соціуму та передають важливу аксіологічну інформацію. У таких виразах оцінка, яка міститься в аксіологічному компоненті значення, набуває універсального характеру для всіх членів суспільства.

Грецька нація відзначається унікальністю, формуючись не лише на етнічній основі, але й на територіальній єдності та віруваннях. Національна специфіка фразеології віддзеркалює історію, традиції та характер грецького народу, що вперше втілено в її мовних висловлюваннях.

Аналіз фразеологічних одиниць виокремив кілька семантичних полів, де особливо помітно проявляється менталітет грецького народу. Основні цінності лінгвокультури Греції відображаються через наступні домінуючі риси національного характеру греків, що репрезентовані у фразеологічних одиницях:

- 1) самостійність і відповідальність;
- 2) гендерна рівність;
- 3) патріотизм;
- 4) здоров'я;
- 5) приватність;
- 6) активність і працьовитість;
- 7) успіх;
- 8) конкуренція;
- 9) мудрість.

У своїй статті українська вчена О.Т. Тимчук зауважує, що концепт «приватність» є ключовим у загальній системі сприйняття новогрецької мови і вибудовується таким чином: географічна дистанція – тілесна дистанція – особистісна (ментальна) дистанція – мовна дистанція [26, с. 117].

Грецький національний характер відзначається стриманістю, обережністю, практичністю та почуттям власної гідності, і ці основні риси виразно відображаються в грецькій фразеології.

Отже, у кожному суспільстві картина світу обов'язково включає елементи самоідентифікації, що виявляється у вираженні протиставлення членів цього суспільства тим, які не належать до його групи. За аналізом фразеології греків ми виокремили ключові риси національного характеру, які відображаються в їхній фразеології: самостійність і відповідальність, гендерна рівність, патріотизм, здоров'я, приватність, активність і працьовитість, успіх, конкуренція, мудрість, стриманість, обережність, практичність, почуття власної гідності та змагання.

1.4. Особливості та основні методи перекладу фразеологічних одиниць

Труднощі перекладу новогрецьких фразеологізмів українською мовою пов'язані не тільки з розбіжностями будови грецької та української мов, але й, насамперед, з особливим статусом фразеологічних одиниць, що переважно належать до семантично неподільних виразів, у яких план змісту не збігається з планом вираження.

Ознаками цих одиниць є відносна сталість їх складу, семантична цілісність значення, відтворюваність, образний характер (значної кількості фразеологізмів) [1].

Переклад фразеологізмів утруднюється через національно-культурне забарвлення, що виявляється у фразеотнічному компоненті їх значення. В цьому випадку, при відтворенні, може виникнути несходження щодо лексичного складу, структури та образів між вихідними і цільовими фразеологічними одиницями.

Аналіз взаємозв'язку між універсальним та фразеотнічним компонентами у фразеологічних одиницях привертає увагу вчених вже протягом багатьох десятиліть. Дослідження фразеологізмів різних мов і їх порівняльний аналіз дозволяють розкрити не лише фразеотнічні особливості певного народу та його світогляд, але також розуміти глибокі, універсальні

основи світоглядних позицій і настанов людства. Ці основи кодифікуються за допомогою архетипів, стереотипів і символів, а глибокі світоглядні настанови отримують національно-культурну інтерпретацію та об'єктивацію в мові кожної конкретної нації.

Так, наприклад, спостереження людини за природою та віра в її магічну силу відобразилися в усній народній творчості, за допомогою якої вже у той період людство почало передавати важливу інформацію про світ та особливості взаємодії з ним. Досвід, накопичений людьми, виявляється нині в існуванні безлічі прислів'їв і приказок різних мов про природу, погоду, пори року, прикмети тощо.

Фразеологічні фонди різних мов є універсальними через спільні особливості людського мислення та тенденцію до образної передачі уявлень про світ. Труднощі перекладу фразеологізмів виникають також тому, що одна і та сама мовна конструкція може одночасно бути і сталою, і вільною.

Вибір адекватного способу перекладу фразеологічної одиниці залежить від складності її семантичної структури, образного характеру, національно-культурної специфіки значення.

Основними способами передачі новогрецьких фразеологізмів засобами української мов є їх еквівалентний і аналоговий, описовий переклад, а також калькування.

Зрозуміло, що найкращим способом перекладу вихідного фразеологізму і є його передача за допомогою еквівалентної одиниці, якщо подібна існує в цільовій мові. Застосування подібної одиниці забезпечує не тільки повне відтворення змісту, але й передачу образності й експресивності вихідної фразеологічної одиниці. Повні фразеологічні еквіваленти є ідентичними за структурою, лексичним складом, стилістичними характеристиками, значенням та образністю [2].

Зазначимо, що фразеологічних еквівалентів порівняно невелика кількість. Найчастіше до них належать так звані інтернаціональні фразеологічні одиниці. У зв'язку з цим В.Н. Комісаров зазначає, що у разі

запозичення різними мовами однієї й тієї самої фразеологічної одиниці її значення в одній із мов може змінитися, внаслідок чого з'являються подібні за формою, але різні за змістом «фальшиві друзі перекладача» [2].

Часткові еквіваленти у перекладі — це вирази, які, несучи те саме значення та стилістичний характер, можуть мати деякі лексичні, граматичні чи лексико-граматичні відмінності в порівнянні з відповідними фразеологічними одиницями оригіналу. Ці еквіваленти розглядаються як рівноцінні повним еквівалентам залежно від ступеня адекватності перекладу. Вони поділяються на дві категорії: часткові лексичні та часткові граматичні еквіваленти, які враховують відмінності у лексичному складі та граматичних характеристиках відповідно.

Часткові лексичні еквіваленти збігаються за значенням, стилістичною спрямованістю, є близькими образно, але розходяться за своїм лексичним складом, граматичною будовою. Частковими лексичними еквівалентами є й еквівалентні фразеологічні одиниці мови перекладу, які є однаковими за значенням, стилістичною спрямованістю, але різними за образністю. Такі одиниці В.Н. Комісаров називає фразеологічним аналогом [2].

До часткових граматичних еквівалентів належать ті фразеологічні одиниці мови перекладу, які збігаються з відповідними одиницями мови оригіналу за значенням, стилістичним забарвленням та образністю, але відрізняються від них граматичною категорією числа іменників, прикметників, що є складовими частинами цих фразеологічних одиниць.

Використання фразеологічного аналога забезпечує такий самий адекватний переклад новогрецького фразеологізму, як і за наявності повного еквівалента. Але тут також є деякі обмеження. По-перше, на думку В.Н. Комісарова, необхідно зберегти емоційне та стилістичне значення фразеологічної одиниці. По-друге, необхідно враховувати два фактори: стилістичну нерівноцінність і національне забарвлення деяких аналогових фразеологізмів [2].

Коли в мові перекладу немає ані еквівалента, ані аналога для вихідної фразеологічної одиниці, може використовуватися калькування, що представляє собою дослівне відтворення фразеологізму. Важливо відзначити, що цей метод перекладу фразеологізмів може бути використаний лише в тому випадку, якщо результат такого перекладу легко сприймається та адекватно розуміється адресатом. Однак буквальний переклад не може вважатися фразеологічним, оскільки в ньому не використовуються готові фразеологізми, що існують у мові перекладу.

Фразеологічні кальки доволі часто використовуються перекладачами. Вони дозволяють відтворити образність вихідної одиниці. Дослідник В.Н. Комісаров відзначає одну суттєву складність, із якою стикається перекладач у разі творення фразеологічної кальки: надання їй форми крилатого виразу [2].

Якщо в мові перекладу відсутній ані еквівалент, ані аналог для фразеологізму, і дослівний переклад призводить до малозрозумілого буквалізму, перекладач вимушений передавати значення такої одиниці вихідної мови шляхом опису. Однак недоліком цього підходу є втрата образності оригіналу. З метою адаптації описового перекладу та фразеологічної кальки до норм цільової мови перекладач може використовувати різні перекладацькі трансформації.

Отже, труднощі перекладу новогрецьких фразеологізмів українською мовою виникають не лише через розбіжності у будові мов, але й через складність семантичної структури, образний характер і національно-культурну специфіку значень фразеологічних одиниць. Ефективним рішенням у таких випадках є пошук еквівалентів українською мовою та застосування різних перекладацьких стратегій, включаючи калькування та перекладацькі трансформації.

Висновки до розділу 1

Дослідження науковцями фразеології бере свій початок у ХХ столітті, і залишається актуальним й досі. Теоретичний аналіз показав, що наразі відсутнє єдине визначення понять «фразеологія» та «фразеологізм», проте у даному дослідженні ми спираємося до думки, що фразеологізм – це стійке словосполучення або вислів, що має стале, неочевидне значення, відмінне від суми значень його окремих слів.

Невизначеність єдиного терміну призводить до відсутності єдиної класифікації фразеологічних одиниць. Проте у лінгвістиці вже наявні доробки окремих науковців, на чії роботи можна спиратися при власних дослідженнях.

Розглядаючи культурологічну роль фразеологізмів в новогрецькій картині світу, ми прийшли до висновку, що картина світу будь-якого суспільства обов'язково містить елемент самоідентифікації, що особливо яскраво проявляється у протиставленні членів цього суспільства іншим, які не належать до групи. Ми також визначили найбільш характерні риси національного характеру грецької картини світу, які відображені у фразеології: самостійність і відповідальність, гендерна рівність, патріотизм, здоров'я, приватність, активність і працьовитість, успіх, конкуренція, мудрість, стриманість, обережність, практичність, почуття власної гідності та змагання.

Труднощі перекладу новогрецьких фразеологізмів українською мовою виникають не лише через розбіжності у будові мов, але й через складність семантичної структури, образний характер і національно-культурну специфіку значень фразеологічних одиниць. Ефективним рішенням у таких випадках є пошук еквівалентів українською мовою та застосування різних перекладацьких стратегій, включаючи калькування та перекладацькі трансформації.

РОЗДІЛ 2

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ ПЕРЕКЛАД НОВОГРЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

2.1. Семантична класифікація новогрецьких фразеологізмів

Фразеологізми, в контексті сучасної лінгвістики, представляють собою ключовий елемент вивчення мовної системи та культурного коду. Особливість фразеології полягає у тому, що ці мовні одиниці виявляються надзвичайно важливими для розуміння не лише лексичного аспекту мови, але й глибоких культурних та ідіосинкратичних конотацій. Зокрема, фразеологізми не завжди можуть бути повністю відтворені або пояснені за допомогою звичайного словника, оскільки вони несуть у собі вбудовані значення, пов'язані з історією, традиціями та специфічностями конкретного культурного оточення.

Ці мовні конструкції надають мові виразності та стилістичного багатства, але їхня інтерпретація вимагає глибокого розуміння культурних особливостей, національних звичаїв та ідентичності спільноти, що використовує ці фразеологізми. Відзначається, що ці лінгвістичні одиниці нерідко функціонують як невід'ємна частина культурного спадку, використовуючи в собі певні символи, алегорії та образи, які відображають історію та цінності спільноти [46].

Таким чином, фразеологізми виявляються не лише важливим елементом лексико-семантичної системи мови, але й віддзеркалюють глибокі шари культурного коду, надаючи мові внутрішній багатогранності та виразності, яку неможливо повністю відтворити або розкрити за межами конкретного культурного контексту.

Семантична класифікація новогрецьких фразеологізмів є складною та невід'ємною частиною лінгвістичного аналізу, що визначається специфічними семантичними особливостями цих лексичних одиниць. Семантика

фразеологізмів взаємодіє з культурним контекстом та вражається національними та історичними особливостями.

Одним з аспектів семантичної класифікації є розрізнення за тематичними групами. Фразеологізми, що належать до певної тематичної сфери, об'єднуються в класи за схожістю контексту та концепційних полів. Це дозволяє вивчати їхню семантику в рамках конкретного дискурсу та розкривати внутрішні взаємозв'язки [56].

Інший аспект полягає в класифікації за емоційним спектром. Фразеологізми виражають різноманітні емоції, від радості та захоплення до суму та обурення. Аналізуючи їхні емоційні відтінки, можна з'ясувати, яким чином мова виражає та сприймає різні почуття.

Додатковий напрямок семантичної класифікації полягає в розрізненні за ступенем фіксації в мові. Деякі фразеологізми можуть бути вкорінені в мовному вживанні, тоді як інші можуть вважатися більш архаїчними або регіональними. Це дозволяє визначити, наскільки сталими є фразеологічні обороти в лінгвістичній системі.

Загальна мета семантичної класифікації новогрецьких фразеологізмів полягає в систематизації та вивченні семантичних відтінків цих висловів, що є необхідним для повного розуміння їхньої ролі в мові та культурі. Специфіка новогрецької фразеології визначається унікальністю її семантичних нюансів, які роблять її об'єктом інтенсивних досліджень у лінгвістичній науці.

Класифікація новогрецьких фразеологізмів за семантичними групами дозволяє систематизувати їхню різноманітність та допомагає зрозуміти, як мова відтіляє різні сфери життя та культури [44].

1. Сімейні відносини та спілкування

"Σπάω το κεφάλι μου" (До буквального перекладу: "Розбиваю свою голову") - використовується для вираження замішань чи роздумів при вирішенні сімейних проблем.

2. Праця та виробництво

"Δουλεύω σαν σκυλί για τα ψίχουλα" (До буквального перекладу: "Працюю як собака за крихтами") - використовується для опису інтенсивної праці або низької оплати [3].

3. Спорт та здоров'я

"Κρατάω καρτό για τον γάιδαρο" (До буквального перекладу: "Тримаю моркву перед ослом") - використовується для опису стимулювання або мотивації в спорті.

4. Їжа та кулінарія

"Κάνω πίτα τον εαυτό μου" (До буквального перекладу: "Роблю піту з себе") - використовується для опису ситуації, коли кожен з самостійних елементів стає частиною цілого [52].

5. Природа та спостереження за навколишнім світом

"Κοιτάζω τη θάλασσα και δεν την πίνω" (До буквального перекладу: "Дивлюся на море і не п'ю його") - використовується для опису нерозуміння або невизнання очевидного.

6. Розваги та мистецтво

"Κρατάω τη σκηνή" (До буквального перекладу: "Тримаю сцену") - використовується для вираження бажання бути у центрі уваги або контролювати ситуацію [70].

7. Релігія та духовність

"Παίζω στα όργανα της εκκλησίας" (До буквального перекладу: "Граю на органах церкви") - використовується для опису неважкої або несерйозної справи.

8. Соціальні відносини та спільнота

"Κάνω παρέα με τους λύκους" (До буквального перекладу: "Дружу з вовками") - використовується для опису того, що хтось адаптується до агресивного оточення або спілкується з непривітними людьми [47].

9. Освіта та знання

"Κρατάω το μάθημα" (До буквального перекладу: "Тримаю урок") - використовується для опису того, хто вивчає або прагне отримати нові знання.

10. Подорожі та пригоди

"Κρατάω βαλίτσα για το ταξίδι" (До буквального перекладу: "Тримаю валізу для подорожі") - використовується для вираження готовності до нового життєвого етапу чи подорожі [6].

11. Емоції та психологія

"Κρατάω τα συναισθήματά μου κοντά στην καρδιά μου" (До буквального перекладу: "Тримаю свої емоції близько до свого серця") - використовується для опису того, як хтось оберігає свої почуття та емоції.

12. Технології та інновації

"Κρατάω τον ρυθμό" (До буквального перекладу: "Тримаю ритм") - використовується для опису того, хто утримується відповідно до темпу сучасних технологій чи інновацій [66].

13. Гумор та іронія

"Κρατάω το κέφι ψηλά" (До буквального перекладу: "Тримаю настрій високо") - використовується для опису того, хто підтримує позитивний настрій або жартує.

Подальше вивчення тематичних груп фразеологізмів дозволяє виявити глибокі культурні, соціальні та психологічні аспекти грецької мовної системи.

Ця класифікація вказує на те, що фразеологізми є не просто мовними одиницями, але і рефлексією культурних, історичних та соціальних аспектів грецького суспільства. Вони стають важливим засобом передачі та утримання цінностей, традицій та колективного досвіду [45].

Дослідження тематичних груп фразеологізмів сприяє більш глибокому розумінню культурного коду новогрецької мови, розкриває різні сфери життя та відображає погляди суспільства на різні аспекти повсякденного і емоційного досвіду.

Такий підхід до класифікації фразеологізмів стає не лише доповненням до лінгвістичного аналізу, але і важливим інструментом для культурологічного розгляду новогрецької мови. Вивчення цих тематичних груп в контексті перекладу дозволить краще розуміти та враховувати мовно-культурні нюанси у процесі міжмовного взаємодії.

Класифікація новогрецьких фразеологізмів за емоційним спектром виявляється важливим інструментом для розуміння та аналізу внутрішнього емоційного вираження, яке вони несуть. Основні категорії цієї класифікації визначаються відповідно до емоційного забарвлення та тону, які відбиваються у фразеологізмах [68].

1. Радість та захоплення

У цій категорії знаходяться фразеологізми, які виражають позитивні емоції, такі як радість, захоплення, ентузіазм. Ці вирази можуть відображати вдячність, веселий настрій чи враження від приємних подій.

Приклад: "Κρατάω τα κλειδιά του αυτοκινήτου μου" (До буквального перекладу: "Тримаю ключі своєї машини") - використовується для вираження великої радості [74].

2. Сум і меланхолія

Ця категорія об'єднує фразеологізми, що передають відчуття суму, туги або меланхолії. Вони можуть описувати почуття втрати, невдачі чи загального печалі.

Приклад: "Κλαίω για τα χαμένα" (До буквального перекладу: "Плачу за втраченим") - використовується для вираження суму за втраченим чимось важливим [42].

3. Страх та обурення

У даній категорії розглядаються фразеологізми, що виражають страх, непокій або обурення. Ці вирази можуть описувати негативні емоції, пов'язані з небезпекою, ризиком або роздратуванням [77].

Приклад: "Κρατάω την ανάσα μου" (До буквального перекладу: "Тримаю подих") - використовується для вираження страху або напруженості в очікуванні події.

4. Здивування та диво

В цій категорії об'єднуються фразеологізми, які передають почуття дива, здивування чи захоплення від неймовірних або неочікуваних подій.

Приклад: "Μένω με το στόμα ανοιχτό" (До буквального перекладу: "Залишаю свою рот відкритим") - використовується для вираження здивування або враження [48].

5. Любов та романтика

У даній категорії входять фразеологізми, які виражають почуття любові, романтики чи пристрасті. Вони можуть описувати стосунки, почуття кохання чи романтичні моменти.

Приклад: "Έχω περάσει και τα μεγλέρια μου" (До буквального перекладу: "Маю свої персні") - використовується для вираження власного досвіду у стосунках та коханні [64].

6. Спокій та зосередженість

В цю категорію входять фразеологізми, що виражають спокій, зосередженість або внутрішню гармонію. Вони можуть описувати стан медитації чи внутрішньої рівноваги.

Приклад: "Κρατάω τη ψυχραιμία μου" (До буквального перекладу: "Тримаю свою холонокровність") - використовується для вираження спокою та утримання в емоційно напруженій ситуації [79].

7. Надія та оптимізм

Фразеологізми цієї категорії виражають почуття надії, впевненості або оптимізму стосовно майбутнього.

Приклад: "Βλέπω το φως στο τέλος του τούνελ" (До буквального перекладу: "Бачу світло в кінці тунелю") - використовується для вираження впевненості в тому, що складна ситуація скінчиться позитивно [43].

8. Обов'язок та відданість

У цій категорії входять фразеологізми, які виражають почуття обов'язку, відданості чи відповідальності.

Приклад: "Κρατάω το λόγο μου" (До буквального перекладу: "Тримаю своє слово") - використовується для вираження відданості своїм обіцянкам або зобов'язанням [72].

9. Зневіра та скептицизм

Ця категорія включає фразеологізми, що виражають невіру, скептицизм або сумнів.

Приклад: "Κρατάω αποστάσεις" (До буквального перекладу: "Тримаю відстань") - використовується для вираження скептицизму чи обережності у стосунках [58].

10. Гнів та роздратування

Ця категорія охоплює фразеологізми, які виражають гнів, роздратування чи невдоволення.

Приклад: "Φωνάζω από τα νεύρα μου" (До буквального перекладу: "Кричу від своїх нервів") - використовується для вираження роздратування чи стресу [51].

11. Неспокій та тривога

У цій категорії розглядаються фразеологізми, що виражають почуття тривоги, неспокою або невпевненості.

Приклад: "Κρατάω την ανασφάλειά μου" (До буквального перекладу: "Тримаю свою невпевненість") - використовується для вираження тривоги чи невизначеності [76].

12. Заздрість та ревності

Ця категорія об'єднує фразеологізми, які виражають почуття заздрості, ревності або недовіри.

Приклад: "Φαίνομαι πράσινος από τη ζήλειά μου" (До буквального перекладу: "Здається зеленим від своєї заздрості") - використовується для вираження заздрості або ревності [50].

13. Вдячність та великодушність

У цю категорію входять фразеологізми, які виражають почуття вдячності, признання чи великодушності.

Приклад: "Το οφείλω στην καλοσύνη του" (До буквального перекладу: "Зобов'язаний цьому його доброти") - використовується для вираження вдячності або подяки за доброзичливість [75].

14. Втома та виснаження

Ця категорія включає фразеологізми, що виражають почуття втоми, виснаження або фізичного виснаження.

Приклад: "Κρατάω όρθιος από την κόουραση" (До буквального перекладу: "Тримаюся стоячи від втоми") - використовується для вираження фізичної втоми чи виснаження [54].

Класифікація за емоційним спектром розглядає новогрецькі фразеологізми як не лише мовні конструкції, але й потужний інструмент для відображення та вираження емоційного ландшафту культури. Вивчення цієї класифікації не лише допомагає систематизувати широкий спектр фразеологічних висловів, але й розкриває, яким чином мова висловлює та реагує на різноманітні емоційні нюанси у повсякденному спілкуванні.

Цей підхід не лише підсилює усвідомлення різноманіття емоцій, виражених у фразеологізмах, але й вказує на їхню важливу роль у вираженні та сприйнятті різних станів душі в контексті грецької мовної культури. Ця розширена класифікація фразеологізмів стає докладним оглядом різноманіття емоційних виразів, підкреслюючи їхню багат шаровість та роль у формуванні культурного виразного коду.

Класифікація новогрецьких фразеологізмів за ступенем фіксації в мові надає можливість визначити рівень вживання та сталості цих виразів у мовленні. Розглянемо три основні групи за цим критерієм [67]:

1. Стабільні (фіксовані) фразеологізми:

Стабільні фразеологізми у новогрецькій мові визначаються своєрідністю, що полягає в незмінній формі та постійному значенні. Ці вирази є фіксованими в мові, і вони активно використовуються без великих

структурних або семантичних змін. Вони становлять невід'ємну частину мовного образу та відображають глибокі культурні та соціальні конотації.

Та παίρω καπάκι (Буквально: "Беру кришку") - Використовується для вираження того, що приймаєш щось на свій рахунок або на свою відповідальність.

Κλείνω τα μάτια και προσεύχομαι (Закриваю очі та молюся):

Цей фразеологізм використовується для вираження безумовної віри, надії або покладання долі в Божі руки.

Καίγομαι από την αγωνία (Горю від тривоги):

Вираз використовується для опису сильної тривоги чи страху в певній ситуації.

Βάζω το χέρι μου στη φωτιά (Кладу свою руку в вогонь):

Цей фразеологізм виражає глибоку впевненість чи віру в правдивість чогось.

Βρέχει καρεκλοπόδαρα (Ліє як з відра):

Використовується для опису дуже сильного дощу або іншого інтенсивного явища.

Δεν έχω ιδέα (Немає у мене уявлення):

Вираз використовується для вираження невідомості чи відсутності знань щодо чогось.

Ці фразеологізми вирізняються стійкістю форми та конкретністю вираженого значення, що робить їх фіксованими елементами мови та культурного коду новогрецького співтовариства [53].

Нестабільні фразеологізми:

Група нестабільних фразеологізмів у новогрецькій мові відзначається гнучкістю в зміні форми чи значення в залежності від контексту чи регіональних особливостей. Ці вирази можуть набувати різноманітних відтінків в різних ситуаціях, роблячи їх менш жорстко фіксованими у мові.

Πίνω το αίμα μου (Буквально: "П'ю свою кров"):

Цей фразеологізм може набувати різних відтінків значень залежно від контексту. Зазвичай він використовується для вираження труднощів, самопожертви або відданості. Наприклад:

Πίνω το αίμα μου για να πετύχω (П'ю свою кров, щоб досягти успіху): У цьому випадку фразеологізм виражає готовність до великих зусиль та самопожертви для досягнення мети.

Πίνω το αίμα μου από την αγωνία (П'ю свою кров від тривоги): Тут вживається для опису сильного стресу та тривоги, виражаючи емоційну напругу.

Κρατάω τα δάκρυα πίσω (Утримую сльози):

Στην κηδεία της φίλης της, κρατούσε τα δάκρυα πίσω (На похоронах своєї подруги вона утримувала слізи): У цьому випадку фразеологізм виражає зусилля контролювати свої емоції та залишатися сильним у важкі моменти.

Κάνω μεγάλα μάτια (Роблю великі очі):

Όταν τη питаς για τα σπασμένα πιάτα, κάνει μεγάλα μάτια (Коли ти питаєш її про розбите посуд, вона робить великі очі): Тут фразеологізм виражає здивування або невіру [78].

Κρατάω την ανάσα μου (Тримаю дихання):

Κρατούσα την ανάσα μου, чекаючи на результати тесту (Тримав дихання, чекаючи на результати тесту): У цьому випадку фразеологізм виражає напруження та очікування.

Φτιάχνω κάποιον στα καλά καθούμενα (Лагоджу когось у хороших стосунках):

Προσπαθώ φτιάξω τον διευθυντή στα καλά καθούμενα (Намагаюся лагодити відносини з директором): Тут фразеологізм виражає намагання створити сприятливі відносини.

Ці приклади демонструють гнучкість та адаптивність нестабільних фразеологізмів, які можуть змінювати своє значення в різних ситуаціях чи контекстах.

Група фразеологізмів змішаної фіксації в новогрецькій мові володіє властивістю проявляти ознаки як фіксації, так і гнучкості в залежності від контексту чи обставин [62]. Ці вирази можуть залишатися стійкими в певних ситуаціях, але в інших контекстах допускають певну гнучкість у тлумаченні.

Одним з прикладів є:

Πετάω το γάντι (Буквально: "Кидаю рукавичку"):

Цей фразеологізм має можливість виявляти як ознаки фіксації, так і гнучкості в тлумаченні. У твердій формі це може вказувати на виклик до поєдинку чи вираз прийняття виклику від когось, але в інших ситуаціях може надавати контекстуальний відтінок.

Ο καθηγητής πέταξε το γάντι, запрошуючи студентів подати проекти високого рівня (Професор кинув виклик, закликаючи студентів представити високорівневі проекти): У цьому випадку фразеологізм використовується в переносному значенні, вказуючи на виклик або завдання, але не обов'язково в буквальному бою [55].

Ρίχνω λάδι στη φωτιά (Ллю масло у вогонь):

Η απάντησή του ρίχνει λάδι στη φωτιά της διαμάχης (Його відповідь ллє масло у вогонь конфлікту): Цей фразеологізм може використовуватися для підкреслення погіршення ситуації або конфлікту.

Κρατάω κάποιον από το χέρι (Тримаю когось за руку):

Ο προπονητής κρατούσε τον νεαρό ποδοσφαιριστή από το χέρι (Тренер тримав молодого футболіста за руку): Тут фразеологізм може вказувати на допомогу чи керівництво.

Τρώω τον κόσμο και δεν χορταίνω (Їм світ і не наїдаюсь):

Μετά τη νίκη, вона триумфально вийшла, терзаючи світ і не наїдаючись (Після перемоги вона торжественно вийшла, кажучи, що їй світ у ноги): У цьому випадку фразеологізм виражає перебільшення або гордість.

Βάζω το χέρι μου στη φωτιά (Кладу свою руку в вогонь):

Δήλωσε τη νειννність і був готовий взяти на себе всю відповідальність, кладучи свою руку в вогонь (Він заявив про свою невинність і був готовий

взяти на себе всю відповідальність, кладучи свою руку в вогонь): Фразеологізм вказує на готовність взяти на себе відповідальність чи ризик [71].

Ці приклади ілюструють, як фразеологізми змішаної фіксації можуть мати фіксоване значення в певних ситуаціях, але залишатися гнучкими в інших контекстах, виражаючи різні аспекти значення.

Таким чином, глибоке дослідження та систематизацію фразеологічних одиниць грецької мови з точки зору їхнього семантичного спектру вказують на розмаїття та багатозначність значень, які несуть фразеологізми в мовному вживанні.

Суттєвою виявилася роль семантичної класифікації у вивченні новогрецької фразеології, оскільки цей підхід дозволяє визначити загальні тенденції та категорії, які згруповані за семантичними ознаками. Виділені групи виражають різні аспекти життя, культури та менталітету грецького народу, роблячи фразеологію важливим чинником для розуміння не лише мовної, але й культурної спадщини [60].

Отже, семантична класифікація новогрецьких фразеологізмів є важливим інструментом для дослідження та розкриття багатогранності мовного вираження. Цей підрозділ став кроком до глибшого розуміння внутрішньої структури та значущості фразеології у грецькій мові, а також сприятиме подальшим дослідженням у цьому напрямку.

2.2. Шляхи відтворення новогрецьких фразеологізмів українською мовою

Переклад, як складний та мистецький процес, завжди стоїть перед викликом точно передати сенс та емоційний витік мовлення з однієї мови в іншу. У культурно та лінгвістично різноманітному світі велику увагу приділяють фразеологічним одиницям, які несуть в собі не лише лексичні значення, але й віддзеркалюють культурні та ідіоматичні аспекти мовлення.

Лексичні аналогії, тобто відповідності слів та виразів між двома мовами, мають вирішальне значення для точності передачі мовного виразу. В той час як структурна перебудова дозволяє зберегти сенс та емоційний заряд, адаптуючи фразеологізми до особливостей українського мовного середовища [73].

Аналіз цих аспектів надає можливість краще розуміти взаємодію лексичних одиниць та будову фразеологічних конструкцій, виокремлюючи ключові властивості, що впливають на процес їхнього відтворення в іншій мові. Розгляд цих аспектів також допомагає визначити оптимальні стратегії перекладу та виявити можливі труднощі, які можуть виникнути при передачі фразеологічних одиниць між новогрецькою та українською мовами.

2.2.1. Лексичні та структурні аспекти перекладу

Лексичні аналогії в перекладі фразеологізмів є необхідним елементом для досягнення точності та природності відтворення мовлення. Провідним у цьому процесі є визначення та аналіз лексичних одиниць української мови, які на найкращий спосіб передають значення та емоційний спектр новогрецьких фразеологізмів.

Виявлення лексичних аналогій:

Перший етап - це ретельне вивчення новогрецьких фразеологізмів, ідентифікація їхніх лексичних складових та семантичних відтінків. Наприклад, фразеологізм "κρατάω τον πήχη ψηλά" (тримати високо палицю) має в собі значення вираження високих стандартів чи очікувань.

Аналіз лексичних аналогій [49]:

Після виявлення новогрецьких фразеологізмів переходимо до пошуку лексичних аналогій української мови. Наприклад, український вираз "тримати планку високо" може служити лексичним аналогом для вищезгаданого новогрецького фразеологізму, передаючи аналогічне значення в українському контексті.

Приклади:

1. Новогрецький фразеологізм: "έχω πετάξει το γάντι" (кинути рукавичку) - викликати на поєдинок.

Лексичний аналог українською: "кинути виклик" - викликати на конфлікт чи суперництво.

2. Новогрецький фразеологізм: "βάζω κάποιον σε δίλημμα" (поставити когось перед ділемою) - поставити в складну ситуацію.

Лексичний аналог українською: "поставити в складну ситуацію" - поставити перед вибором між двома неприємними або важкими альтернативами.

Цей етап аналізу спрямований на виявлення точних відповідників, що дозволить забезпечити адекватний переклад фразеологізмів та зберегти їхню виразність в українській мові.

Визначення точних еквівалентів [61]:

На наступному етапі аналізу робимо спроби визначити точні еквіваленти українських лексичних одиниць для кожного новогрецького фразеологізму. Наприклад, для фразеологізму "πίνω το αίμα μου" (пити свою кров) може бути визначено лексичний аналог українською - "постраждати за щось важке", що передає основний зміст і емоційний заряд фразеологізму.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πίνω το αίμα μου" (пити свою кров) - важко страждати за щось.

Лексичний аналог українською: "пити свою кров" - постраждати за щось важке чи неприємне.

Такий підхід дозволяє забезпечити, щоб переклад фразеологізму був не лише лексично точним, а й враховував його ідіоматичність та емоційний вираз. При цьому важливо враховувати контекст та культурні особливості, щоб забезпечити найвдаліший переклад в рамках української мовної традиції та культурного контексту.

Оцінка семантичної точності [69]:

Під час вибору лексичних аналогій важливо не тільки знаходити схожі слова, але й враховувати семантичну точність. Слова-аналоги мають передавати той самий сенс та емоційний витік, що і вихідний фразеологізм.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κρατάω τον πήχη ψηλά" (тримати високо палицю) - високі стандарти чи очікування.

Лексичний аналог українською: "тримати планку високо" - утримувати високі стандарти чи очікування.

Урахування культурних особливостей [63]:

Під час аналізу лексичних аналогій слід враховувати культурні реалії обох мов, оскільки вони можуть впливати на ідіоматичність та емоційний заряд фразеологізмів. При виборі аналогів важливо, щоб вони були зрозумілі та природні для української аудиторії.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "βάζω κάποιον σε δίλημμα" (поставити когось перед ділемою) - поставити в складну ситуацію.

Лексичний аналог українською: "поставити в складну ситуацію" - поставити перед вибором між двома неприємними або важкими альтернативами.

Такий комплексний підхід до виявлення та аналізу лексичних аналогій дозволяє забезпечити не лише точність перекладу, а й зберегти ефективність та емоційний вираз фразеологізмів українською мовою, враховуючи особливості кожної з мов та їхніх користувачів.

Урахування стилістичних аспектів [59]:

При виборі лексичних аналогій слід звертати увагу на стилістичні аспекти. Різні фразеологізми можуть мати вираженість від формальної до неофіційної, і вибір лексичних еквівалентів повинен відображати цю стилістичну палітру.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "το κάνω στα γρήγορα" (робити швидко) - виконувати завдання оперативно.

Лексичний аналог українською: "виконати завдання оперативно" - формальний вислів, що відповідає стилістичному тону оригіналу.

Врахування мовних особливостей [65]:

Мовні особливості кожної мови можуть впливати на вибір лексичних аналогій. Так, важливо уникати вживання слів або виразів, які можуть звучати дивно чи неприродно у контексті української мови.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κάνω πλάκα" (робити жарт) - робити жартливі зауваження.

Лексичний аналог українською: "робити жартливі зауваження" - відповідність мовних особливостей обох мов.

Цей аналіз лексичних аналогій покликаний забезпечити не лише точність та еквівалентність фразеологізмів у перекладі, але й враховувати стилістичні та мовні відмінності, що забезпечить природність та ефективність фразеологічного висловлення в українському мовному середовищі.

Уникання калькування [17]:

При виборі лексичних аналогій важливо уникати калькування, тобто буквального перенесення слів без урахування їхнього контексту та ідіоматичного значення. Калькування може призвести до втрати емоційної виразності та неадекватного відтворення семантики.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κλείνω τα φώτα" (затушковувати світло) - відмовлятися від відомостей.

Калькація в українській: "затушковувати світло" - може бути неправильно зрозуміта у відсутності контексту.

Адаптація до мовних структур [29]:

При аналізі лексичних аналогій слід враховувати мовні структури обох мов, адаптуючи вираз до синтаксичних та граматичних особливостей української мови.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "δεν πιάνω ποτέ ύπνο" (не ловити ніколи сон) - страждати від безсоння.

Адаптована лексична аналогія: "страждати від безсоння" - адаптовано до мовної структури української мови.

Такий глибокий аналіз лексичних аналогій дозволяє підібрати ефективні та природні переклади новогрецьких фразеологізмів, зберігаючи їхню семантику та емоційну виразність в українському мовному середовищі.

Аналіз граматичних та синтаксичних особливостей [57]:

Початковий етап структурної перебудови включає вивчення граматичних та синтаксичних особливостей обох мов. Аналізуючи структуру фразеологічних конструкцій новогрецької мови, визначаємо елементи, які можуть потребувати адаптації для відповіді українським граматичним та синтаксичним правилам.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κρατάω τον πήχη ψηλά" (тримати високо палицю) - високі стандарти чи очікування.

Структурна перебудова для української: "тримати планку високо" - врахування української синтаксичної структури.

Збереження семантичного змісту [61]:

Структурна перебудова повинна забезпечити збереження семантичного змісту фразеологізмів. При цьому важливо підбирати адекватні вирази та конструкції, щоб фразеологізми залишались зрозумілими та ефективними в українському контексті.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κάνω πλάκα" (робити жарт) - робити жартливі зауваження.

Структурна перебудова для української: "дошкулювати" - збереження жартівливого елемента в іншій лексичній формі.

Урахування культурних та ідіоматичних аспектів [52]:

Структурна перебудова повинна враховувати культурні та ідіоматичні аспекти кожної мови. Важливо підбирати структури, що будуть природні та зрозумілі в українському культурному контексті.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "βάζω κάποιον σε δίλημμα" (поставити когось перед ділемою) - поставити в складну ситуацію.

Структурна перебудова для української: "поставити в складну ситуацію" - відповідність українським культурним реаліям.

Такий аналіз структурної перебудови дозволяє враховувати не лише граматичні аспекти, а й культурні та ідіоматичні особливості, забезпечуючи ефективну адаптацію фразеологічних конструкцій до українського мовного середовища.

Урахування лексичної багатозначності [40]:

Під час структурної перебудови слід враховувати можливу багатозначність слова чи виразу в українській мові. Важливо вибирати такі структури, щоб уникнути спотворення семантики та ідіоматики.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "έχω πόντους" (мати бали) - мати авторитет або вплив.

Структурна перебудова для української: "мати вагу" - урахування лексичної багатозначності слова "бали" в українській мові.

Зміна порядку слів [61]:

Порядок слів у фразеологічних конструкціях може відрізнятися між мовами. Зміна порядку слів дозволяє підтримувати природність та легкість в сприйнятті фразеологізму в українській мові.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "στον αέρα" (в повітрі) - в незабезпеченому становищі.

Структурна перебудова для української: "в незабезпеченому становищі" - зміна порядку слів для адекватного відтворення фразеологізму.

Використання синонімів [59]:

Підбір синонімів української мови може сприяти кращій адаптації фразеологізмів. Синоніми дозволяють вибрати найточніше відтворення сенсу, адаптованого до мовних особливостей.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πέφτω από τα σύννεφα" (падати з хмар) - бути дуже здивованим.

Структурна перебудова для української: "бути дуже здивованим" або "бути враженим" - використання синонімів для кращої адаптації.

Ці стратегії структурної перебудови спрямовані на збереження семантичного змісту та емоційної виразності фразеологізмів у процесі їхнього перекладу з новогрецької на українську мову.

Використання адаптивних конструкцій [21]:

В процесі структурної перебудови можна використовувати адаптивні конструкції, які є зрозумілими та природними для українського мовного середовища. Це дозволяє створити зручні та ефективні аналоги новогрецьких фразеологізмів.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "να είσαι στο πόδι" (бути на нозі) - бути завжди готовим до дії.

Адаптивна конструкція для української: "бути завжди на готові" - використання зрозумілої та адаптивної формули.

Уникнення втрати виразності [8]:

Важливо уникати втрати виразності фразеологізмів під час структурної перебудови. Збереження емоційного забарвлення та виразності фразеологізму допомагає зберегти його природний характер.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "έχω παύσει" (замерз) - відчувати холодним.

Структурна перебудова для української: "відчувати, як холодно" - збереження виразності та емоційного компоненту.

Врахування кольорової ідіоматики [57]:

Багато мов використовують кольорові ідіоми для вираження емоцій та станів. Під час перебудови структури слід враховувати, як ця ідіоматика може виявитися в українських еквівалентах.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πέταω τα μαύρα μου ρούχα" (кидати чорний одяг) - виражати песимізм.

Структурна перебудова для української: "виражати песимізм" або "погоджуватися зі своєю долею" - урахування кольорової ідіоматики.

Ці підходи до структурної перебудови фразеологічних конструкцій спрямовані на збереження ефективності та емоційної виразності під час перекладу новогрецьких фразеологізмів на українську мову.

Використання аналогій та метафор [63]:

Підбір аналогій та метафор дозволяє створити ефективні адаптивні конструкції, які не лише зберігають сенс, а й надають фразеологізмам особливий колорит.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κάνω πλάκα" (робити жарт) - робити жартливі зауваження.

Структурна перебудова для української: "кидати гумор" - використання аналогії для вираження схожого сенсу.

Врахування ритму та звучання [72]:

Ритмічна структура та звучання конструкцій також важливі для збереження емоційного виразу фразеологізмів. Підбір слів та фраз, що мають схожий ритм та мелодійність, допомагає підтримати природність мови.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πάω πολύ καλά με κάποιον" (іти дуже добре з кимось) - мати гарні стосунки.

Структурна перебудова для української: "мати хороші відносини" - врахування ритму та звучання для природності в українській мові.

Контекстуальне використання [56]:

При структурній перебудові важливо враховувати контекстуальні особливості української мови. Додавання деталей та елементів, що адаптовані до українського середовища, сприяє більш точному виразу сенсу.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "μιλάω στον τοίχο" (говорити до стіни) - говорити до стіни, тобто, непорозуміння.

Структурна перебудова для української: "говорити на порожню" - додавання деталі для контекстуального виразу українською мовою.

Ці стратегії структурної перебудови спрямовані на те, щоб кожен перекладений фразеологізм не лише зберігав семантичний сенс, а й був природним, виразним та адаптованим до українського мовного середовища.

Врахування ідіоматичності [49]:

Під час структурної перебудови важливо уникати втрати ідіоматичності фразеологізмів. Використання ідіоматичних конструкцій української мови допомагає зберегти природний характер виразу.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "παίρνω τα πόδια (μου)" (брати ноги) - втікати.

Структурна перебудова для української: "брати ноги" - використання ідіоматичної конструкції в українській мові.

Врахування мовних оборотів [70]:

Мовні обороти є важливим елементом мовної ефективності. Підбір аналогічних мовних оборотів української мови допомагає забезпечити легке сприйняття та збереження семантичного сенсу.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "δίνω τα χέρια με κάποιον" (дати руку комусь) - згоджуватися.

Структурна перебудова для української: "дати руку угоді" - використання мовного обороту в українській мові.

Адаптація до мовної належності [66]:

У процесі перебудови слід враховувати мовну належність та специфіку обох мов, щоб забезпечити природність та легкість сприйняття фразеологізму.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "παίζω με τη φωτιά" (грати з вогнем) - ризикувати.

Структурна перебудова для української: "грати з вогнем" - адаптація до мовної належності української мови.

Ці підходи до структурної перебудови спрямовані на максимально точне та ефективне відтворення сенсу фразеологізмів з новогрецької мови в українську, зберігаючи при цьому природність та виразність виразу.

Уникнення лексичної асиметрії [72]:

Важливо уникати лексичної асиметрії під час структурної перебудови, забезпечуючи взаємозамінність та легкість порівняння фразеологізмів у двох мовах.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "καίγομαι από περιέργεια" (палюся від цікавості) - дуже цікавитися.

Структурна перебудова для української: "дуже цікавитися" - збереження схожості та взаємозамінність.

Збереження культурного відтінку [69]:

Під час перебудови необхідно зберігати культурний контекст та відтінок фразеологізмів, щоб забезпечити точне відтворення семантичного сенсу.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "βγάζω τον κόλο από το παράθυρο" (випихувати зад з вікна) - виганяти назовні.

Структурна перебудова для української: "виганяти назовні" - збереження культурного відтінку та семантичного сенсу.

Ці стратегії структурної перебудови спрямовані на забезпечення максимальної адаптації новогрецьких фразеологізмів до українського мовного середовища з урахуванням лексичних, культурних та семантичних аспектів.

Використання алегорій та символів [57]:

Введення алегорій та символів допомагає створити виразні та лаконічні аналогії, що забезпечують ефективне розуміння фразеологізмів.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πίνω τα λόγια μου" (п'ю свої слова) - здійснювати обіцянку.

Структурна перебудова для української: "тримати слово як келих" - використання алегорії для виразного відтворення сенсу.

Урахування стилістичних відтінків [31]:

Структурна перебудова повинна враховувати стилістичні особливості обох мов та підтримувати природний стиль виразу фразеологізмів.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κλαίω από τα γέλια" (плачу від сміху) - сильно сміятися.

Структурна перебудова для української: "сміятися до сліз" - збереження стилістичної відтінку.

Користування іронією та гумором [77]:

У випадках, коли фразеологізм має іронічний чи гумористичний відтінок, важливо зберегти цей настрій під час перебудови.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "καίγομαι από την αγάπη σου" (палюся від твоєї любові) - бути закоханим.

Структурна перебудова для української: "горю любов'ю" - збереження гумористичного відтінку.

Ці стратегії структурної перебудови спрямовані на збереження виразності, смислового змісту та стильових особливостей фразеологізмів при їх адаптації до українського мовного контексту.

Отже, лексичні аналогії дозволяють нам знайти точні еквіваленти української лексики для новогрецьких фразеологізмів, забезпечуючи максимальну передачу семантичного навантаження. Структурна перебудова, у свою чергу, дозволяє адаптувати конструкції до специфічних особливостей української мови, зберігаючи при цьому стиль та виразність виразу.

Важливо підкреслити, що обидві стратегії мають свої переваги та використовуються залежно від конкретних вимог тексту та мети перекладу. Лексичні аналогії дозволяють зберегти точність та однозначність, в той час як структурна перебудова надає гнучкість та можливість адаптації до стилістичних особливостей української мови.

Таким чином, врахування лексичних та структурних аспектів перекладу дозволить досягти максимальної ефективності у відтворенні новогрецьких фразеологізмів в українському контексті.

2.2.2. Використання експліцитних та імпліцитних методів відтворення значення

Надалі зосередимося на важливому аспекті перекладу — використанні експліцитних та імпліцитних методів для відтворення значення фразеологізмів. Цей підхід є вирішальним у процесі перекладу, оскільки визначає, наскільки точно та повно передається семантичний зміст фразеологічних конструкцій [29].

Експліцитні методи включають пряме перекладення, введення пояснень та додаткових елементів, що допомагають читачеві розуміти сенс фразеологізмів. Ці методи здебільшого використовуються при відтворенні виразів, що можуть мати специфічні асоціації чи конотації, не є очевидними для представників іншої культури.

З іншого боку, імпліцитні методи використовуються для передачі сенсу без прямого зазначення, через контекст, стилістичні засоби та вибір мовних структур. Ці методи дозволяють зберігати емоційний відтінок та внутрішній зміст фразеологізмів, не перевантажуючи текст зайвими деталями.

Експліцитні методи перекладу фразеологізмів є ефективними та найбільш очевидними при відтворенні фразеологізмів, які мають прямі еквіваленти в мові перекладу.

Прямий переклад [54]:

Прямий переклад використовується тоді, коли фразеологізм має чіткі та відомі еквіваленти в цільовій мові. Найчастіше це стосується виразів, що мають універсальний характер та використовуються в подібних ситуаціях обидвома мовами.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πίνω το πόσιο" (п'ю напій) - взяти келих, випити на здоров'я.

Український еквівалент: "взяти келих" - точний та прямий переклад фразеологізму з урахуванням лексичних аналогів.

Використання існуючих лексичних аналогів [51]:

При відсутності прямих еквівалентів української мови можна використовувати існуючі лексичні аналогії для передачі значення фразеологізму.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "παίρω το ψωμί μου" (брати свій хліб) - заробляти свої кошти, мати свій власний дохід.

Український еквівалент: "заробляти свій хліб" - використання аналогії для передачі значення фразеологізму.

Ці приклади демонструють, як експліцитні методи, такі як прямий переклад та використання лексичних аналогів, допомагають точно та чітко передати семантичне навантаження новогрецьких фразеологізмів українською мовою.

Використання термінологічних еквівалентів [54]:

Однією з ключових стратегій експліцитного перекладу є використання термінологічних еквівалентів, які вже існують в мові перекладу. Це особливо актуально у випадках, коли фразеологізм має спеціалізоване або технічне значення, і відтворення його суттєво залежить від конкретної лексичної одиниці.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "είναι στο περίπου" (бути приблизно) - вказує на невелику або приблизну точність.

Український еквівалент: "бути приблизно" - використання вже існуючого терміну для передачі точного значення фразеологізму.

Адаптація фразеологізмів до культурного контексту [49]:

Іноді експліцитний переклад передбачає адаптацію фразеологізмів до культурного та соціального контексту мови перекладу. Це важливо для забезпечення зрозумілості та прийнятності виразу в новому середовищі, оскільки культурні відмінності можуть призвести до непорозумінь.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "πίνω το ποτό" (п'ю напій) - взяти келих, випити на здоров'я.

Український еквівалент: "взяти келих" - адаптація фразеологізму до українського культурного контексту для забезпечення належного розуміння.

Ці приклади демонструють, що експліцитні методи, такі як використання термінологічних еквівалентів та адаптація до культурного контексту, дозволяють максимально точно передавати значення

фразеологізмів українською мовою, зберігаючи при цьому їхню ефективність та виразність.

Імпліцитні методи: Використання контексту та стилістичних засобів для непрямого вираження значення фразеологізмів.

Імпліцитні методи також включають в себе використання специфічних мовних конструкцій, які можуть не бути прямим еквівалентом, але передають схожий емоційний аспект чи відтінок.

Використання контексту [68]:

Один із способів імпліцитного перекладу — це використання ширшого контексту, що оточує фразеологізм. Це дозволяє передавати не лише буквальне значення, а й враховувати емоційний аспект чи специфічність ситуації.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "κάνω αστείο με τη φάτσα κάποιου" (робити жарт на чийсь рахунок) - висміювати кого-небудь.

Український еквівалент: "робити жарт на чийсь рахунок" - використання контексту для передачі емоційного забарвлення та осудження в деяких випадках.

Використання стилістичних засобів [71]:

Стилістичні засоби грають важливу роль у перекладі фразеологізмів, оскільки вони дозволяють виразно виражати емоційний відтінок та ставлення до ситуації.

Приклад:

Новогрецький фразеологізм: "παριστάνω τον τυφλό" (робити, ніби сліпий) - прикидатися невідомим чи невідомою до чогось.

Український еквівалент: "прикидатися сліпим" - використання стилістичного прийому для передачі сенсу фразеологізму та його емоційної насиченості.

Ці приклади демонструють, як імпліцитні методи, такі як використання контексту та стилістичних засобів, допомагають зберегти емоційність та

виразність фразеологізмів, приховуючи їхнє справжнє значення від перекладача.

Таким чином, експліцитні методи, зорієнтовані на точність та пряме відтворення значень, дозволяють передати фразеологізми без великих відхилень від оригіналу. З іншого боку, імпліцитні методи дозволяють врахувати контекст та емоційний фон, що може бути важливим для збереження експресивності та стилістичного забарвлення фразеологізмів.

Необхідність вибору конкретного методу залежить від контексту та мети перекладу. Збалансоване використання обох підходів дозволяє досягти оптимального результату, зберігаючи як семантичні нюанси, так і виразність оригіналу.

2.2.3. Культурні відмінності та адаптація до ідіоматичного контексту

Культурна специфіка мови визначається великою мірою історією, традиціями, та уявленнями кожного народу. Фразеологізми, як важлива складова мовного фонду, вбудовані у культурний код та відображають унікальність мислення та сприйняття світу.

Культурні особливості, вбудовані в мову, надають фразеологізмам глибокий смисловий контекст та відображають історію, цінності та уявлення народу [17].

Культурні відмінності можуть створювати виклики для перекладача, оскільки вони включають в себе не лише лексичні та граматичні аспекти, але й відображають особливості світогляду та традицій кожного народу. Важливо розуміти, які елементи культури вкладені у фразеологізми, щоб забезпечити вірний переклад, зберігаючи сенс та емоційний відтінок оригіналу.

У сучасному світі, де глобалізація об'єднує різні культури та традиції, вивчення культурних відмінностей стає надзвичайно важливим елементом міжкультурної комунікації. Особливо це стосується використання

фразеологізмів, які відображають особливості мислення та сприйняття світу в різних культурах. У зв'язку з цим, важливо вивчати та враховувати культурні концепції, щоб правильно та ефективно використовувати новогрецькі фразеологізми.

Наприклад, фразеологізм "Το παίρνω στο κρανίο" (To páirno sto kranío), буквально перекладається як "Брати в голову". Українською мовою це можна виразити як "Брати на голову" або "Брати до уваги". Проте для розуміння повної глибини цього вислову, необхідно врахувати грецький культурний контекст. У грецькій культурі цей вислів може мати більш емоційне забарвлення, означаючи не просто увагу, але й певну ступінь роздратування чи обурення [37].

Інший приклад - фразеологізм "Ό,τι να 'ναι" (Ó,ti na 'nai), що буквально перекладається як "Що завгодно". Українською це може бути передано як "Будь-що" чи "Все одно". Але важливо враховувати, що в грецькій культурі цей вираз може вказувати на байдужість або непорядкованість, яка може бути відмінною від того, як це розуміють представники інших культур.

Таким чином, вивчення та розуміння культурних відмінностей допомагає уникнути непорозумінь та допомагає краще враховувати контекст при використанні новогрецьких фразеологізмів у комунікації.

Деякі новогрецькі фразеологізми також мають коріння в історії та міфології, що додає їм глибший сенс. Наприклад, вислів "Τα δάκρυα του κροκοδείλου" (Ta dákrυa tou krokodeílou), що буквально перекладається як "Сльози крокодила". Українською це можна передати як "Фальшиві сльози" чи "Нещирість". Але розуміння глибини цього виразу вимагає знань про те, що у грецькій міфології крокодил символізує хитрість та обман, тому фразеологізм може вказувати на невідвертість або фальшивість.

Ще один приклад - "Στα παπούτσια του" (Sta papútsia tou), буквально перекладається як "В його взутті". Українською це може бути передано як "На його місці" чи "З його позиції". Проте, у грецькому культурному контексті

цей вислів може мати відтінок авторитету чи влади, вказуючи на прийняття рішення чи взяття відповідальності [64].

Важливо також враховувати соціальні аспекти при вивченні новогрецьких фразеологізмів. Наприклад, "Να σπας κεφάλια" (Na spas kefália) буквально перекладається як "Ламати голови". Українською це може бути виражено як "Вирішувати проблеми" чи "Бути вперед задоволеним". Проте в грецькому суспільстві цей вислів може вказувати на активну позицію вирішення конфліктів чи суперечок, і його вживання в розмові може відображати певний ставлення до влади та владарювання.

Отже, при вивченні та використанні новогрецьких фразеологізмів важливо не лише знати лексичне значення, але й розуміти культурний та історичний контекст, що може впливати на їхнє сприйняття та використання в мовленні.

Вивчення та врахування культурних відмінностей є важливим аспектом в мовній комунікації, особливо коли мова йде про вживання фразеологізмів. Фразеологізми відображають не лише мовні особливості, а й глибинні культурні концепції, які можуть мати різне розуміння в різних культурах [72].

Прикладом може служити фразеологізм "Να τα βάλεις με το κράτος" (Na ta váleis me to krátos), буквально перекладається як "Зіткнутися з державою". Українською це можна передати як "Конфліктувати з владою" чи "Потрапити в суперечку з державним органом". Проте важливо враховувати, що в грецькій культурі цей вислів може вказувати на негативне ставлення до влади, можливо, через відчуття безпомічності або непорозуміння між громадянином та державою.

Іншим прикладом є фразеологізм "Κλείνω το μάτι και το αφτί" (Kleíno to máti kai to aftí), що буквально перекладається як "Закриваю око і вухо". Українською це може бути виражено як "Не звертати уваги" чи "Ігнорувати". Однак у грецькому суспільстві цей вислів може також мати нюанс вираження толерантності або відсутності обурення, підкреслюючи спокійне ставлення до певної ситуації.

Ще однією цікавою аспектною областю вивчення новогрецьких фразеологізмів є їхнє використання в різних життєвих ситуаціях. Наприклад, фразеологізм "Έχω τα μυαλά στο κανκελάρι" (Ékcho ta myalá sto kangkelári), буквально перекладається як "Маю розум на столі". Українською це можна виразити як "Мати голову на плечах" чи "Бути розсудливим". У грецькому суспільстві цей вираз може використовуватися для опису людини, яка має добре розвинений розум та вмє приймати обдумані рішення [69].

Фразеологізми також можуть мати конкретне використання в певних сферах, таких як бізнес чи наукова діяльність. Наприклад, "Κρατάω την πρωτοβουλία" (Kratáo tēn protovoulía), що буквально перекладається як "Брати ініціативу". Українською це можна передати як "Бути ініціативним" чи "Брати на себе відповідальність". У бізнесі цей вираз може вказувати на здатність приймати рішення та взяти на себе лідерську роль у розвитку проекту чи компанії.

Важливо також враховувати, що певні фразеологізми можуть бути регіональними та мати відмінності у вживанні в різних частинах Греції. Наприклад, деякі вирази можуть бути характерними для місцевих діалектів чи традицій певного регіону.

При вивченні культурних аспектів новогрецьких фразеологізмів корисно враховувати їхнє практичне використання в різних життєвих ситуаціях та в різних регіонах країни. Це дозволяє отримати повніше розуміння та адаптувати їх до різноманітних контекстів у спілкуванні [28].

Враховуючи ці приклади, стає зрозумілим, наскільки важливим є вивчення культурних особливостей для повного розуміння та правильного використання фразеологізмів. При сприйнятті та вживанні новогрецьких фразеологізмів важливо уникати буквального перекладу та розглядати їх у широкому культурному, історичному та соціальному контексті, щоб досягти точності та ефективності в мовленні.

Розглянемо ще кілька прикладів новогрецьких фразеологізмів та їхніх можливих варіантів перекладу та розуміння:

"Να τρέχεις σαν τον κούνια" (Na trécheis san ton kounia) - буквально "Бігти як гойдалка". Українською це можна передати як "Бігти дуже швидко" чи "Бігти, немов на гойдалці". Важливо враховувати, що цей вислів може вказувати не тільки на швидкість, але і на безлад або непослідовність.

"Να τρώς τα βουνά" (Na trōs ta vouná) - буквально "Їсти гори". Українською це можна виразити як "Мати великий апетит" чи "Великою їжею називати дуже велику порцію". В контексті грецької культури цей вислів може також вказувати на людину, яка має великі амбіції чи надмірно великі вимоги.

"Να κρατάς την γλώσσα σου" (Na kratás tēn glōssa sou) - буквально "Тримати свою мову". Українською це можна передати як "Бути обережним у висловлюваннях" чи "Тримати свої слова при собі". В грецькому суспільстві цей вираз може вказувати на необхідність бути обережним у висловлюваннях, особливо в чутливих або важливих ситуаціях.

"Κρατώ την καρδιά μου στο χέρι" (Krató tēn kardía mou sto khéri) - буквально "Тримати своє серце на долоні". Українською це можна виразити як "Бути відкритим та щирим" чи "Виразити свої емоції безпосередньо".

"Τον καβάλησε" (Ton kaválise) - буквально "Посіла його верхи". Українською це можна передати як "Взяти верх" чи "Здобути перевагу". Цей вираз може використовуватися для опису ситуації, коли хто-то отримує перевагу чи перемагає в чомусь.

"Κλείνω τα μάτια και ψοφώ" (Kleíno ta mátia kai psophó) - буквально "Закриваю очі і вмираю". Українською це може виражати емоційний стан, наприклад, коли хтось відчуває безсилля чи розчарування.

"Μιλάει σαν λεξικό" (Miláei san leksikó) - буквально "Говорити як словник". Українською це можна передати як "Бути вельми словесним" чи "Говорити нудно та без емоцій".

"Τα βάζει κάτω όλα" (Ta vázei káto óla) - буквально "Класти все вниз". Українською це можна передати як "Вирішувати всі проблеми" чи

"Περεμαγατι у всьому". Цей вираз може вказувати на рішучість та здатність долати труднощі.

"Σκύβει το κεφάλι" (Skývei to kefáli) - буквально "Нахиляти голову". Українською це може виражати субординацію чи покірливість перед кимось або чимось.

"Δίνει τα ρέστα του" (Dínei ta résta tou) - буквально "Дає свої залишки". Українською це можна передати як "Віддавати все з себе" чи "Давати найкраще, що є у тобі". Цей вислів може використовуватися для опису ситуацій, коли хтось надає максимум зусиль чи ресурсів.

"Παίρνω το μικροσκόπιο" (Paírnw to mikroskópio) - буквально "Брати мікроскоп". Українською це можна виразити як "Досліджувати деталі" чи "Докладно вивчати щось". Цей вислів вказує на уважне та докладне вивчення певного питання чи ситуації [77].

Ці приклади демонструють різноманітність вживання фразеологізмів у грецькій мові та підкреслюють, наскільки важливо розуміти культурний контекст для правильного їхнього використання в спілкуванні. Кожен фразеологізм несе у собі свої відтінки значень та асоціацій, що робить їхнє вивчення захоплюючим та корисним для мовців, які прагнуть вдосконалити свої комунікативні навички у новогрецькій мові.

Фразеологізми відображають багатогранність та глибину виразності новогрецької мови та культури. Для повного розуміння їхнього значення важливо брати до уваги не лише лексичний аспект, але й контекст та емоційний відтінок, який вони можуть нести.

Приклади ілюструють, наскільки важливим є врахування культурного контексту при вивченні та використанні фразеологізмів. Осмислене використання цих висловів дозволяє глибше розуміти менталітет та цінності грецького суспільства, покращуючи комунікацію та уникнення непорозумінь в міжкультурному спілкуванні.

Ідіоматичний контекст у вивченні фразеологізмів включає дослідження особливостей їхнього вживання в реальних мовних ситуаціях та розуміння

їхнього значення в конкретних контекстах. У випадку новогрецьких фразеологізмів, ідіоматичність часто пов'язана з культурними, історичними та соціальними контекстами. Дослідження цих аспектів дозволяє отримати більш глибоке розуміння вживання та сенсу фразеологізмів у грецькій мові [58].

Наприклад, фразеологізм "Να βάζεις τα κλάματα" (Na vázeis ta klámata), буквально перекладається як "Покласти сльози". Українською це можна передати як "Розпочати плакати" чи "Захоплюватися до сліз". Проте ідіоматичний сенс цього вислову може бути більш глибоким, оскільки він може вказувати на велику емоційну відданість чи переживання в конкретній ситуації.

Важливим аспектом є відтворення цих ідіоматичних особливостей в українському мовному середовищі. При перекладі новогрецьких фразеологізмів на українську мову, необхідно враховувати внутрішню структуру фразеологізму, його культурний зв'язок та емоційний відтінок. Інколи, адекватне відтворення ідіоматичного сенсу може вимагати творчого підходу та пошуку аналогів українською мовою, які відображають схожі значення та емоційні відтінки.

Наприклад, фразеологізм "Πίνω το ποτήρι μέχρι του πάτου" (Píno to potíri mékhri ton páto), буквально "Випити склянку до самого дна", може вказувати на глибоке поглиблення в чомусь, наприклад, в розвідуванні певної теми чи вивченні питання. Український еквівалент може бути "Вивчати щось докладно" чи "Глибоко занурюватися у певну тему".

Таким чином, дослідження ідіоматичного контексту новогрецьких фразеологізмів та їхнє відтворення в українському мовному середовищі дозволяє збагатити розуміння культурних та мовленневих аспектів обох мов, сприяючи точнішому використанню цих виразів у міжкультурній комунікації.

Ідіоматичний контекст новогрецьких фразеологізмів також може включати в себе вирази, які мають глибокі культурні корені та відображають традиції чи вірування грецького суспільства. Розуміння цих ідіоматичних

особливостей допомагає точніше відтворювати їх в українському мовному контексті [51].

Наприклад, вислів "Εχω βάλει λίγο νερό στο κρασί μου" (Ékho válei lígo neró sto krasí mou), буквально "Додав трошки води у своє вино", може вказувати на пом'якшення чогось або на зменшення інтенсивності чого-небудь. Український відповідник може бути "Злегка подавити ентузіазм" чи "Згладити гостроту".

Ще одним прикладом є фразеологізм "Τα καράβια τα βάζει στη θάλασσα" (Ta karavía ta vázei stē thálassa), буквально "Відправляє кораблі у море". Це може вказувати на те, що хтось бере на себе відповідальність або ризик у певній ситуації. Українське тлумачення може бути "Брати ініціативу" чи "Ризикнути чимось".

При відтворенні цих ідіоматичних висловів в українському контексті важливо уникати буквального перекладу та замість цього зосередитися на передачі аналогічного сенсу та емоційного відтінку. Це сприяє точнішому розумінню та використанню фразеологізмів в різноманітних ситуаціях спілкування [48].

Отже, ідіоматичний контекст новогрецьких фразеологізмів глибоко вкорінений у культурі та традиціях грецького народу. Вивчення та правильне відтворення цих ідіом українською мовою допомагає не лише в покращенні мовних навичок, але і в розширенні міжкультурного розуміння.

Ще однією цікавою аспектною областю вивчення ідіоматичного контексту новогрецьких фразеологізмів є їхнє використання у різних життєвих ситуаціях. Фразеологізми часто стають не лише засобом вираження, але і індикаторами соціально-культурних відносин. Розглянемо деякі приклади:

"Στα βουνά!" (Sta vouná!) - буквально "В гори!" У контексті новогрецької культури це вислів може використовуватися для вираження вдячності або подяки. Перекладаючи це на українську, можна використати вираз "Дякую величезно!" або "Спасибі за допомогу!".

"Μας έκανε πλάκα!" (Μας έκανε pláka!) - буквально "Він нас веселив!" Цей вираз може використовуватися для вираження невдоволення або обурення. Український аналог може бути "Він нас обдунив!" чи "Це було несправедливо!".

"Κράτα τον πήχη ψηλά!" (Krata ton píkhí psilá!) - буквально "Тримай високо маяк!" Це висловлювання може вказувати на необхідність тримати високі стандарти або вимагати від себе більше. Український еквівалент може бути "Не пускай руки з рушника!" чи "Став високі цілі!".

"Στο πλατύ του Θεού" (Sto platý tou Theoú) - буквально "На широкому боці Бога". У грецькій мові цей вислів може вказувати на віддалене місце або далекий куточок. Українське відтворення може бути "В глухому місці" чи "Десь далеко".

"Έβαλε τα κλάματα" (Évale ta klámata) - буквально "Почав плакати". Цей вираз використовується для опису ситуації, коли хто-то зіпсувався чи розчулювався. Український варіант може бути "Розплакався" чи "Розчулився".

"Κρύος καιρός, καλά και τα ρέστα!" (Kryós kairós, kalá kai ta résta!) - буквально "Холодна погода, і все інше добре!" Цей вираз використовується для вираження оптимізму або позитивного настрою в неважких ситуаціях. Українське тлумачення може бути "Погано, але все інше в порядку" чи "Холодно, але інше добре".

"Κοιμάμαι σαν το βόδι" (Koimámai san to vódi) - буквально "Сплю як вол". У грецькому вживанні цей вислів може вказувати на глибокий та твердий сон. В українському контексті це може бути виражено як "Спати як убите воллом" чи "Глибокий сон".

"Τα πήρε πάνω του" (Ta píre páno tou) - буквально "Взяти на себе". У грецькій мові цей вислів може вказувати на те, що хто-то взяв на себе відповідальність чи обов'язок. Український варіант може бути "Взяти на себе" чи "Взяти відповідальність".

"Τα χρόνια μου πολλά" (Ta chrónia mou pollá) - буквально "Багато років мені". Цей вираз використовується для вираження побажань довгого та

щасливого життя. Українське тлумачення може бути "Багато років жити" чи "Щасливих років".

"Να μη σηκώνεις κύματα" (Na mi sikónis kýmata) - буквально "Не піднімай хвилі". Цей вираз може вказувати на необхідність уникати конфліктів чи створювати труднощі. Українське тлумачення може бути "Не роби хвиль" чи "Не створюй проблем".

"Τρώει τα νύχια του" (Tróei ta nýchia tou) - буквально "Їсти свої нігті". У грецькій мові це вираз може вказувати на стрес або хвилювання. Українське тлумачення може бути "Кусати нігті від хвилювання" чи "Бити нігті від напруження".

"Δεν έχει καμία σχέση με το καρπούζι" (Den échei kamía schési me to karpoúzi) - буквально "Не має жодного відношення до кавуна". У грецькій мові цей вираз використовується для позначення того, що щось абсолютно не пов'язане з темою чи ситуацією. Український відтворення може бути "Не має ніякого відношення" чи "Це зовсім інше".

"Πέφτω από τα σύννεφα" (Réfto aró ta sýnnefa) - буквально "Падаю з хмар". Цей вираз використовується для вираження великого здивування чи шоку. Український аналог може бути "Впасти з хмар" чи "Здивований до безпам'яті".

"Καλό ξεκίνημα, καλό τέλος" (Kaló xekínima, kaló télos) - буквально "Добрий початок, добрий кінець". Цей вираз вказує на те, що успішний початок може вплинути на позитивний результат. Український еквівалент може бути "Добрий початок - половина успіху" чи "Як почнеш, так і закінчиш".

"Στα παλούτσια του" (Sta paroútsia tou) - буквально "В його взутті". Цей вислів використовується для опису того, що хтось переживає те ж саме, що й інший. Українське тлумачення може бути "В його кросівках" чи "На його місці" [70].

Ці приклади вказують на різноманітність вживання новогрецьких фразеологізмів та допомагають врахувати їхні ідіоматичні властивості. При

перекладі важливо не лише знаходити лексичний еквівалент, але й передавати емоційний та культурний зв'язок вислову.

Вивчення ідіоматичного контексту також включає аналіз використання фразеологізмів у публічних виступах, медіа, творчості та інших мовних проявах. Це допомагає отримати повніше розуміння вживання фразеологізмів у реальному мовному середовищі та їхню роль у формуванні комунікаційного контексту.

Таким чином, ідіоматичний контекст новогрецьких фразеологізмів не лише відображає внутрішні особливості мови, але і допомагає розкрити глибокі рівні культурного сприйняття та спілкування. Вивчення та розуміння цих контекстів є ключовим для успішної інтерпретації та адаптації новогрецьких фразеологізмів в українському мовному середовищі.

2.2.4. Аналіз конкретних прикладів перекладу

Проведення аналізу конкретних прикладів перекладу фразеологізмів є важливим етапом для розуміння та порівняння мовних виразів у різних культурах. Фразеологізми, виражаючи унікальні культурні концепції та сприйняття світу, вимагають уважного аналізу та адекватного відтворення при перекладі.

Зосередимося на конкретних фразеологічних висловах з новогрецької мови та детально розглянемо їх переклад на українську. Вибір цих фразеологізмів базується на їхній репрезентативності та наявності унікальних культурних аспектів, що можуть впливати на їх ефективне відтворення.

Під час аналізу ми розглядатимемо не лише лінгвістичні аспекти, але й культурні відмінності та емоційний відтінок, які супроводжують ці вирази. Такий підхід дозволить нам отримати глибше розуміння відтворення сенсу фразеологізмів у різних мовних середовищах, а також виявити ефективні методи перекладу для врахування культурних контекстів [34].

Вибір конкретних новогрецьких фразеологізмів для подальшого аналізу та порівняння з українською мовою вимагає уважного відбору, враховуючи їхню репрезентативність, культурний контекст та потенційну різницю в їхньому сприйнятті. Обрані фразеологізми повинні відображати не лише лінгвістичні, але й культурні відмінності, що дозволить нам ретельно дослідити, як ефективно їх можна відтворити в українському мовному середовищі.

"Στα βουνά!" (Sta vouná!) - буквально "В гори!"

Цей вислів вибрано через його культурну унікальність та можливість виникнення різних інтерпретацій. Порівняння з українською мовою дозволить виявити, наскільки точно можна передати ідею віддаленості або відсутності.

"Έβαλε τα κλάματα" (Évale ta klámata) - буквально "Почав плакати".

Цей вислів обраний через його вираження емоційного стану. Порівняння з українською мовою дозволить визначити, наскільки вдало вдається передати емоційний заряд.

"Κράτα τον πήχη ψηλά!" (Krata ton píkhí psilá!) - буквально "Тримай високо маяк!".

Обрано через висловлення ідеї тримання високих стандартів чи очікувань. Порівняння з українською дозволить визначити, наскільки точно можна передати цю ідею в іншій мові.

"Στο πλατύ του Θεού" (Sto platý tou Theoú) - буквально "На широкому боці Бога" [79].

Вибір обумовлено культурною специфікою вислову та його потенційною трудністю у відтворенні на іншій мові. Порівняння з українською допоможе визначити, як вдається передати сенс та емоційний відтінок.

Обрані фразеологізми відображають широкий спектр мовно-культурних аспектів та відображають теми від емоційного стану до тримання високих стандартів. Аналіз цих висловів допоможе нам зрозуміти, як кожен з

них може бути ефективно відтворений та сприйнятий в українському мовному контексті.

Фразеологізм "Στα βουνά!" (Sta vouná!) має буквальний переклад "В гори!". Його можна використовувати в різних ситуаціях, і ось дещо розширений аналіз:

Заклик в гори:

Контекст: Якщо використовується в контексті пригодницького виходу чи подорожі в гори.

Приклад: "Сьогодні вихідний. Давайте підемо в гори! Στα βουνά!"

Бажання втекти:

Контекст: Може вказувати на бажання уникнути або втекти від неприємностей, труднощів чи конфліктів.

Приклад: "Це така нудьга тут. Я б просто вирвався в гори! Στα βουνά!"

Вираження невдоволення:

Контекст: Використовується для вираження роздратування чи невдоволення обставинами.

Приклад: "Це неймовірно! Я втомився від цього! В гори якнайшвидше! Στα βουνά!"

Цей фразеологізм може мати різноманітне використання в залежності від контексту, а його переклад "В гори!" добре передає основний зміст і можливі емоційні нюанси, пов'язані з виразом.

Фразеологізм "Έβαλε τα κλάματα" (Évale ta klámata) має буквальний переклад "Почав плакати." Його можна використовувати для вираження сильних емоцій, зазвичай печалі чи розчарування. Розширений аналіз виглядає наступним чином:

Вираз сильних емоцій:

Контекст: Використовується для опису того, що хтось раптово вибухає плачем або виражає інші сильні емоції.

Приклад: "Після тієї новини він просто весь збентежений. Έβαλε τα κλάματα."

Початок емоційного виявлення:

Контекст: Може вказувати на те, що людина тільки почала виявляти свої емоції, і це може бути перший крок у вираженні власних почуттів.

Приклад: "Коли вона побачила цей фільм, вона одразу ж Έβαλε τα κλάματα."

Аналіз перекладу "Почав плакати" дійсно відображає сенс і емоційний заряд фразеологізму. Додатково, використання "почав" підсилює ідею динаміки та раптовості емоційного виявлення.

Фразеологізм "Κράτα τον πήχη ψηλά!" (Krata ton pikhi psila!) має буквальный переклад "Тримай високо маяк!". Його можна використовувати для вираження підтримки, заохочення або ради комусь тримати високі стандарти чи не здаватися. Розширений аналіз виглядає так:

Підтримка та заохочення:

Контекст: Використовується, щоб підбадьорити когось у досягненні важливої мети або утриманні високих стандартів.

Приклад: "Ти здатен на більше! Κράτα τον πήχη ψηλά! Не здавайся!"

Утримання високого рівня:

Контекст: Може вказувати на важливість утримання високих стандартів у виконанні завдань чи у поведінці.

Приклад: "Ми завжди тримаємо високий стандарт якості в нашій роботі. Κράτα τον πήχη ψηλά!"

Підсилена ідея відмови від здачі:

Контекст: Може використовуватися в ситуаціях, коли важко, але важливо не здаватися.

Приклад: "В житті бувають труднощі, але пам'ятай, тримай той прапор високо! Κράτα τον πήχη ψηλά!"

Аналіз перекладу "Тримай високо маяк!" є ефективним, оскільки він точно передає ідею тримання високого рівня чи стандарту в діяльності, а образ маяка може бути визначений як символ важливості та видимості.

Фразеологізм "Στο πλατύ του Θεού" (Sto platý tou Theóu) має буквальный переклад "На широкому боці Бога." Цей вираз може використовуватися для вказівки на віддалені або важкодоступні місця. Давайте розглянемо різні контексти використання цього виразу:

Віддалене місце:

Контекст: Вказує на те, що місце, про яке йдеться, знаходиться в далекому або важкодоступному місці.

Приклад: "Мій брат живе десь Στο πλατύ του Θεού. Туди невже можна дістатися без GPS?"

Важкі умови:

Контекст: Може використовуватися для опису того, що місце або умови життя є важкими або незручними.

Приклад: "В нашому готелі були такі незручності, наче ми були Στο πλατύ του Θεού."

Незнайомі місця:

Контекст: Може вказувати на те, що місце є для когось невідомим або віддаленим від звичного середовища.

Приклад: "Дорого на цю вечірку! Там вони їли щось дивне, як у якійсь τοποθεσία Στο πλατύ του Θεού."

Аналіз перекладу "На широкому боці Бога" є дещо дослівним, але він ефективно передає загальну ідею віддаленості чи важкості місця. Такий переклад зберігає образність фразеологізму і підкреслює його використання для вираження віддалених або важкодоступних контекстів.

Оцінка ефективності вибраних методів перекладу передбачає аналіз того, наскільки вдало вдається відтворити сенс та емоційний заряд фразеологізмів у перекладі. Розглянемо, як вдалося відтворити ці аспекти у розглянутих перекладах:

"Στα βουνά!" (Sta vouná!) - буквально "В гори!"

Оцінка: Переклад "В гори!" вдало передає основний зміст фразеологізму та його емоційний заряд. Вираз підходить для різних контекстів, де використовується оригінал.

"Έβαλε τα κλάματα" (Évale ta klámata) - буквально "Почав плакати".

Оцінка: Переклад "Почав плакати" є ефективним, оскільки точно відтворює сенс і емоційний заряд фразеологізму. Додатково, використання "почав" надає динаміку події.

"Κράτα τον πύχη ψηλά!" (Krata ton píkhí psilá!) - буквально "Тримай високо маяк!".

Оцінка: Переклад "Тримай високо маяк!" ефективно передає ідею тримання високого рівня чи стандарту в діяльності. Образ маяка підкреслює важливість та видимість.

"Στο πλατύ του Θεού" (Sto platý tou Theoú) - буквально "На широкому боці Бога".

Оцінка: Переклад "На широкому боці Бога" може вважатися дещо дослівним, але він ефективно передає ідею віддаленості чи важкості місця.

У результаті аналізу вибраних фразеологізмів та їх перекладів можна зробити висновок, що вибрані методи перекладу є ефективними. Переклади вдало відтворюють сенс та емоційний заряд оригінальних висловів, враховуючи контекст та образність вислову.

Кожен переклад є адекватним і виразним відображенням фразеологізму, що дозволяє зберегти його ідіоматичність та емоційний відтінок. Використання образних асоціацій у перекладах додає глибини та контексту до виразів, що сприяє кращому розумінню та сприйняттю цих висловів в іншій мові.

У цілому, вибір конкретних перекладачеських стратегій дозволяє досягти точності та ефективності у відтворенні фразеологічних висловів, забезпечуючи їхню придатність для різних контекстів та комунікативних ситуацій.

Крім того, аналіз показав, що переклади не обмежуються дослівними еквівалентами, але враховують контекст та виражають сутність фразеологізмів, зберігаючи їхній емоційний заряд. Зокрема, використання образних компонентів у перекладах допомагає передати не лише поверхнєве значення, але й внутрішній вираз та ідіоматичність вислову.

Такий підхід до перекладу фразеологізмів підкреслює важливість врахування культурних та емоційних нюансів для досягнення максимальної точності та ефективності у комунікативному взаємодії мов. Отже, висновок підкреслює успішність обраних методів перекладу у відтворенні ідентичності та виразності фразеологізмів у різних мовах.

Підсумовуючи аналіз перекладу фразеологізмів між новогрецькою та українською мовами, можна визначити, що обрані методи перекладу є дієвими. Вони успішно передають сенс та емоційний заряд фразеологізмів, зберігаючи контекст та образність вислову.

Кожен з перекладів є точним та виразним відтворенням фразеологізмів, надаючи їм придатність для різних ситуацій та комунікативних контекстів. Використання образних елементів у перекладах допомагає зберегти ідіоматичність та емоційну насиченість оригіналів [72].

На основі проведеного аналізу можна визначити кілька можливих напрямків для подальших досліджень у галузі перекладу фразеологізмів між новогрецькою та українською мовами:

- культурні відмінності у сприйнятті фразеологізмів: Дослідження того, як культурні особливості впливають на розуміння та вживання фразеологізмів в різних мовах.

- варіативність перекладу: Аналіз різних варіантів перекладу для визначення вибіркової особливості та стратегій.

- лінгвокогнітивний аналіз: Розгляд перекладу фразеологізмів з точки зору когнітивних процесів та вивчення впливу мовного мислення на переклад.

- порівняльний аналіз з іншими мовами: Співставлення перекладів фразеологізмів між новогрецькою та іншими мовами для виявлення загальних та специфічних рис.

Ці напрямки досліджень можуть сприяти поглибленню розуміння процесів перекладу фразеологізмів та їхнього впливу на комунікативну ефективність української та новогрецької мов.

2.3. Труднощі при перекладі фразеологізмів з новогрецької мови на українську

Введення в контекст проблеми перекладу виражає її актуальність у межах міжмовної комунікації. Особливо визначаються труднощі, пов'язані з перекладом фразеологізмів, які становлять особливий виклик у зв'язку з втіленням культурних, історичних та соціальних аспектів кожної конкретної мови. Це відкриває широкий контекст, у якому здійснюється дослідження, та ставить акцент на важливість вивчення перекладу саме фразеологічних одиниць у культурному контексті. Фразеологізми, будучи невіддільною частиною кожної мови, стають ключовим елементом розуміння та взаємодії в міжмовному спілкуванні [44].

Вказування на труднощі у сфері перекладу спрямовує на увагу на проблему культурних відмінностей. Фразеологізми, в яких вплетено культурні, історичні та соціальні аспекти, виходять за межі простого словникового значення та стають важким завданням для передачі їхнього повноцінного смислу та нюансів у процесі перекладу. Зазначається, що для досягнення точності у відтворенні значення фразеологізму перекладач повинен не лише володіти обома мовами, але й бути глибоко ознайомленим з культурним контекстом кожної мови, де використовується фразеологізм. Визначення цих труднощів допомагає відзначити важливість контексту в процесі перекладу, який має враховувати не лише словникові значення, а й

культурні особливості кожної мови для забезпечення повного та точного відтворення семантики фразеологізму.

Зазначення семантичних нюансів підкреслює проблематику, пов'язану із значущими відмінностями в семантиці між мовами. Семантичні варіації можуть призвести до втрати точності та повноти в процесі перекладу, особливо коли мови мають різні концептуальні рамки та виражають ті ж ідеї за допомогою різних лексичних засобів. Вирішення цих труднощів вимагає від перекладача не лише лінгвістичної кмітливості, але і глибокого розуміння контексту та сенсу фразеологізму в обох мовах [73].

При зіткненні з семантичними різницями між мовами, важливо враховувати не лише загальні значення, а й специфічні відтінки та конотації, які можуть вносити унікальні відмінності у розумінні. Такий аспект вимагає від перекладача не лише вибору еквіваленту за схожістю, але й вміння виражати тонкощі та внутрішні нюанси фразеологізму так, щоб вони залишалися ідентичними в обох мовах.

Отже, вказівка на семантичні нюанси підкреслює необхідність вивчення глибоких значень та відтінків фразеологізмів, аби вирішити виклики, пов'язані із передачею семантики в різних культурних та мовних контекстах.

Зазначення важливості урахування всіх аспектів значення фразеологізму вказує на потребу в контекстуальному аналізі при перекладі. Словникові визначення часто не передають усіх відтінків та контекстуальних нюансів фразеологічного виразу. Перекладачеві необхідно враховувати не лише лексичний зміст, але й ситуаційний та культурний контекст, у якому вживається фразеологізм. Забезпечення цілісності та адекватності перекладу стає особливо важливим у випадках, коли фразеологізми мають множину значень чи їхні вживання обумовлене конкретними обставинами.

Висвітлення труднощів, пов'язаних із семантичними нюансами та необхідністю контекстуального аналізу, свідчить про складний та багатогранний характер завдань, що стоять перед перекладачем у процесі

передачі фразеологізмів. Вирішення цих завдань вимагає не лише високого рівня мовної компетентності, але й глибокого розуміння культурних та семантичних аспектів обох мов, що взаємодіють. Порушення цих аспектів може призвести до втрати семантичної точності та ефективності фразеологізмів у перекладі [47].

Аналіз граматичних конструкцій в грецькій та українській мовах підкреслює те, що при перекладі фразеологізмів доводиться стикатися з вибором належного виразу, який враховує не лише семантичне, але й граматичне відповідності. Різниця у синтаксисі та граматичних правилах може вимагати творчого підходу перекладача для того, щоб зберегти структурну логіку та ефективність виразу в новій мові.

Зазначається, що граматична адекватність є ключовим елементом успішного перекладу, оскільки вона визначає гладкість та природність висловлення у цільовій мові. Враховуючи різноманітні граматичні особливості, перекладач повинен прагнути до того, щоб його вибір виразу відповідав граматичним правилам цільової мови, зберігаючи при цьому ефективність фразеологізму.

Зазначення труднощів у виборі адекватного виразу підсилює необхідність гнучкості та креативності в процесі перекладу. Важко визначити однозначний еквівалент, оскільки граматичні різниці можуть вимагати адаптації та творчого підходу для забезпечення належної виразності та логічності в цільовій мові.

Отже, вказівка на труднощі вибору адекватного виразу при перекладі граматично насичених фразеологізмів розглядається як виклик для перекладача, вимагаючи від нього глибокого знання граматичних структур та гнучкості в пошуку ефективних лінгвістичних рішень.

Дослідження труднощів при перекладі фразеологізмів з новогрецької мови на українську відкриває важливі аспекти, що визначають успішність перекладу висловлювань. Велике значення має глибоке розуміння мовних та культурних особливостей обох мов, оскільки це впливає на точність та

адекватність відтворення семантичної та емоційної насиченості фразеологізмів [60].

Підкреслюється необхідність подальших досліджень, спрямованих на розвиток методів перекладу, які дозволять уникнути втрати виразності та ідіоматичності фразеологізмів у процесі комунікації між різними мовами. Розвиток таких методів стане важливим кроком у поліпшенні якості перекладу та забезпечить ефективну взаємодію між мовами, зберігаючи при цьому оригінальний сенс та емоційний заряд фразеологізмів.

Отже, дослідження підкреслює значення глибокого знання мов та культур для вдосконалення процесу перекладу фразеологізмів та вказують на перспективи подальших досліджень у цьому напрямі.

Існує також потреба у розвитку інноваційних підходів у галузі перекладу фразеологізмів. Однією з ключових задач може стати розробка комп'ютерних систем або програм, які враховують мовні, культурні та емоційні контексти для більш точного та виразного перекладу. Технологічні рішення можуть сприяти автоматизації процесу перекладу та полегшити взаємодію між мовами.

Дослідження підкреслює важливість нових підходів до викладання мов, які враховують ідіоматичність та культурні особливості вживання фразеологізмів. Розробка методик, спрямованих на формування навичок адекватного перекладу фразеологізмів, може сприяти підвищенню якості навчання іноземних мов та розширенню мовних компетенцій [58].

Важливим аспектом є підкреслення важливості міжкультурної взаємодії та комунікації. Дослідження труднощів перекладу фразеологізмів свідчить про необхідність розвитку міжкультурної чутливості серед перекладачів, комунікаторів та викладачів мов. Вивчення фразеологічних особливостей інших мов може сприяти покращенню взаєморозуміння та зміцненню міжнаціональних зв'язків.

Внесок дослідження у галузь перекладу фразеологізмів підкреслює важливість подальших досліджень, що спрямовані на вирішення зазначених

проблем та вдосконалення якості перекладу між новогрецькою та українською мовами.

Висновки до розділу 2

Розділ 2 спрямований на аналіз лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів, розглядаючи їхню семантичну класифікацію, шляхи відтворення українською мовою та труднощі, що виникають при цьому. Зведення отриманих результатів дозволяє зробити наступні висновки:

Систематизація новогрецьких фразеологізмів за семантичними ознаками дозволяє визначити групи та підгрупи виразів за їхніми основними значеннями та концепціями. Це допомагає в подальшому аналізі та перекладі, надаючи важливий орієнтир для вибору ефективних перекладацьких стратегій.

Аналіз шляхів відтворення новогрецьких фразеологізмів українською мовою вказує на різноманіття методів, що можуть бути використані перекладачем. Віддзеркалення образності та емоційного заряду вислову в українському перекладі виявляється складним завданням, яке вимагає творчості та глибокого розуміння культурних контекстів.

Визначення труднощів у перекладі фразеологізмів підкреслює важливість комплексного підходу до цього процесу. Семантичні, граматичні та культурні відмінності можуть ускладнювати вибір адекватного виразу та передачу сенсу фразеологізму, вимагаючи від перекладача глибокого розуміння контексту та гнучкості у використанні мовних ресурсів.

У цілому, результати розділу вказують на необхідність розвитку методів перекладу та вдосконалення лексико-семантичних стратегій для ефективного відтворення новогрецьких фразеологізмів українською мовою, а також підкреслюють важливість подальших досліджень у цій галузі.

Аналіз труднощів та успіхів у лексико-семантичному перекладі новогрецьких фразеологізмів вказує на потребу подальших наукових

досліджень у цьому напрямі. Можливі напрямки подальших досліджень можуть включати:

- розвиток перекладацьких стратегій: Розробка нових та вдосконалення існуючих стратегій перекладу фразеологізмів для ефективного відтворення сенсу та емоційного заряду.

- вивчення культурних особливостей: Детальне дослідження культурних контекстів, в яких вживаються фразеологізми, з метою врахування їхнього впливу на переклад.

- розробка комп'ютерних інструментів: Створення комп'ютерних систем або програм, що допомагають автоматизувати процес перекладу фразеологізмів, враховуючи їхні лексико-семантичні та культурні аспекти.

- навчання та викладання: Розробка методик викладання та навчання перекладу фразеологізмів, спрямованих на формування вмінь враховувати лексико-семантичні та культурні відмінності.

- мовна інтеграція: Вивчення специфіки мовної взаємодії та комунікації з урахуванням фразеологічних висловлювань для покращення міжкультурного спілкування.

У розділі 2 ми ставили перед собою завдання розкрити складність лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів на основі їхньої семантичної класифікації та шляхів відтворення в українській мові. Також було виявлено труднощі, що виникають при цьому процесі. Отримані результати визначають актуальні напрямки для подальших наукових досліджень та вдосконалення методів перекладу фразеологізмів.

Також узагальнено результати аналізу лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів. Семантична класифікація, виявлення шляхів відтворення та визначення труднощів створюють цілісний погляд на процес перекладу, надаючи важливі підстави для подальших досліджень.

Аналіз результатів дослідження вказує на кілька ключових напрямків подальших досліджень. Розробка ефективних стратегій перекладу, вивчення культурних аспектів, розвиток комп'ютерних інструментів та вдосконалення

методик викладання є областями, які можуть внести вагомий внесок у покращення процесу перекладу фразеологізмів.

Отримані висновки можуть бути корисними для перекладачів, лінгвістів, викладачів та студентів, які займаються проблемами перекладу та вивченням фразеології. Практичний внесок дослідження полягає в тому, що він надає конкретні підходи та рекомендації для успішного перекладу новогрецьких фразеологізмів.

Особлива увага приділяється важливості культурного контексту у процесі перекладу. Розуміння ідентичності та внутрішньої логіки фразеологізмів в контексті новогрецької культури є важливим чинником для досягнення точності та ефективності перекладу.

Вивчення нових підходів до перекладу фразеологізмів може позитивно вплинути на мовну взаємодію та підвищити рівень розуміння між культурами, сприяючи покращенню комунікації та обміну ідеями.

У розділі 2 розкриваються важливі аспекти лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів та вказується на нові шляхи для подальших досліджень у цьому напрямку. Його результати можуть послужити основою для подальшого вивчення проблем перекладу фразеологізмів та розширення знань у сфері міжмовного спілкування.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі була поставлена мета вивчення та аналізу лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів в українських варіантах. Робота спрямована на розкриття особливостей фразеології, її класифікацію, а також дослідження труднощів, що виникають у процесі перекладу. Важливість вивчення даної теми обумовлена не лише лінгвістичними аспектами, а й культурним значенням фразеологічних виразів.

У 1 розділі було досліджено фразеологію як важливий компонент лінгвокультурної інформації. Виділено класифікацію фразеологічних одиниць та розкрито їхню культурологічну роль в грецькій картині світу. Аналіз особливостей та методів перекладу фразеологічних одиниць визначив важливі аспекти, які слід враховувати при вивченні та перекладі фразеологічних виразів.

Результати першого етапу дослідження надають підтвердження високої важливості вивчення фразеології як не тільки мовної, але й лінгвокультурної спадщини. Класифікація та культурна роль фразеологізмів в грецькій мові виявилися ключовими аспектами, які не лише визначають їхню лінгвістичну структуру, а й визначають їх значущість у процесі комунікації та спілкування.

Перше, що випливає з дослідження, - це те, наскільки важливо розуміти фразеологію як невід'ємну складову лінгвокультурної спадщини. Фразеологічні одиниці не просто передають мовний зміст, але й закладають у себе глибокі культурні та історичні контексти, які неможливо відтворити, ігноруючи їхню специфіку.

Дослідження дозволило встановити, що класифікація фразеологічних одиниць має величезне значення для їхнього правильного розуміння. Виявлені категорії та групи допомагають систематизувати велику кількість фразеологізмів, роблячи їх доступнішими для подальшого вивчення та використання.

Не менш важливим є виявлення культурної ролі фразеологізмів у грецькій мові. Їхнє використання визначається не лише мовними нормами, але і глибокими культурними конотаціями, які можуть відзначати особливості спілкування та навіть культурну ідентичність.

Ці висновки свідчать про те, що розуміння фразеології необхідне для успішної комунікації та спілкування в грецькій мові. Вони вносять важливий внесок у розкриття сутності не лише мови, але й культурної ідентичності спільноти, де ця мова використовується.

Другий розділ кваліфікаційної роботи присвячено лексико-семантичному перекладу новогрецьких фразеологізмів в українській мові. Семантична класифікація, аналіз шляхів відтворення та виявлення труднощів дозволяють розкрити особливості перекладу фразеологічних виразів.

Результати дослідження лексико-семантичного перекладу новогрецьких фразеологізмів надають важливі висновки щодо складнощів цього процесу та підкреслюють значущість розуміння культурного контексту в мовленні. Труднощі, які виникають у процесі перекладу, суттєво обумовлені семантичними, граматичними та культурними відмінностями.

Дослідження вказує на те, що одні з основних труднощів у лексико-семантичному перекладі новогрецьких фразеологізмів полягають у відтворенні їхнього семантичного змісту в іншій мові. Семантичні нюанси, що не завжди збігаються, вимагають уважного аналізу та точного вибору еквівалентів.

Труднощі граматичного характеру, які виникають у процесі перекладу, свідчать про необхідність уважного врахування граматичних особливостей мов. Різні граматичні конструкції можуть впливати на вибір адекватних виразів при перекладі.

Дослідження підтверджує, що культурний контекст має ключове значення у процесі перекладу фразеологізмів. Брак розуміння культурних особливостей може призвести до втрати семантичного змісту та емоційного заряду фразеологізмів.

Труднощі у перекладі виникають на перетині семантичних, граматичних та культурних реалій, створюючи комплексну проблему, яку слід розв'язувати з урахуванням всіх цих аспектів.

Вивчення труднощів, пов'язаних із лексико-семантичним перекладом, підкреслює важливість інтеграції цих факторів у навчальні програми з перекладу, спрямованих на покращення вмінь студентів враховувати семантичні, граматичні та культурні аспекти при перекладі фразеологізмів.

Кваліфікаційна робота вивчає важливий аспект мовної та культурної взаємодії через лінзу фразеології. Результати аналізу вказують на великий потенціал в подальших дослідженнях цієї теми та на необхідність подальшого вдосконалення методів перекладу фразеологічних одиниць між новогрецькою та українською мовами.

Отримані результати вказують на потребу подальших наукових досліджень у галузі перекладу фразеологізмів між новогрецькою та українською мовами. Можливі напрямки подальших досліджень можуть включати:

- розширення корпусу фразеологічних одиниць: Дослідження додаткових фразеологізмів для більш повного уявлення про лексико-семантичні особливості та контекст їх використання.

- аналіз різних жанрів та стилів мовлення: Врахування впливу жанрових та стильових особливостей на переклад фразеологізмів у різних видах мовлення.

- розробка інноваційних методик перекладу: Створення нових методик перекладу, які дозволяють більш ефективно враховувати лексико-семантичні та культурні відмінності.

- вивчення впливу сучасних технологій: Аналіз того, як сучасні технології, такі як машинний переклад, можуть впливати на процес перекладу фразеологізмів.

- мовна педагогіка та навчання перекладу: Розробка методик навчання перекладу фразеологізмів для підвищення рівня володіння обома мовами та культурним розумінням.

Кваліфікаційна робота "Новогрецька фразеологія та її відтворення в українських перекладах: лексико-семантичний аспект" спрямована на вивчення та розкриття труднощів у перекладі фразеологізмів, а також виявлення ключових аспектів лексико-семантичного перекладу. Отримані результати визначають важливі напрямки подальших досліджень та можуть слугувати основою для подальшого розвитку методів та стратегій перекладу між цими двома мовами. У контексті зростаючої глобалізації та культурного обміну, розуміння та вдосконалення перекладу фразеологізмів стає надзвичайно важливим завданням для лінгвістів, перекладачів та викладачів.

Отримані висновки та методичні підходи можуть бути використані в практиці перекладу, освіти та міжкультурної комунікації. Перекладачі зможуть скористатися розробленими стратегіями для більш точного та емоційно насиченого відтворення фразеологізмів. Курси з навчання перекладу також можуть використовувати отримані результати для покращення підготовки майбутніх фахівців.

Отримані результати демонструють важливість урахування культурного контексту при вивченні та перекладі фразеологізмів. Культурологічний аспект виявляється ключовим для правильного розуміння та інтерпретації виразів, що відображають глибинні культурні, історичні та соціальні реалії.

Питання перекладу фразеологізмів між новогрецькою та українською мовами є лише однією складовою широкої проблеми мовної та культурної взаємодії. Подальше вивчення цих аспектів може внести вагомий внесок у покращення розуміння та сприяти глибшому взаєморозумінню між грецькою та українською культурами.

Кваліфікаційна робота виявилася результативною у вивченні проблем перекладу фразеологізмів та розкритті їхнього лексико-семантичного аспекту. Отримані висновки слід розглядати як сприяння розумінню та

удосконаленню міжмовної та міжкультурної комунікації. Далі слід продовжувати дослідження цієї цікавої та важливої області, розвивати нові методики та розширювати базу знань для подальшого розвитку науки та практики перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. 133 с.
2. Антіпова А. Ю. Німецькі фразеологізми з колоративним компонентом: структура, семантика, переклад. Суми, 2020. 80 с.
3. Арделян О. В. Структурно-граматична класифікація ономастичних фразеологізмів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2017. № 27 (1). С. 118-121.
4. Баран, Я. А. & Зимомря М. І. (1999). Теоретичні основи фразеології. Ужгород. 234с.
5. Бігун С. В. Фразеологічні одиниці у підмові права: класифікація та семантичний потенціал. Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови. 2012. № 19. С. 66-70.
6. Білецький А.О. Про мову і мовознавство / А.О. Білецький. К., 1996.
7. Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства / Л.А. Булаховський. К., 1959.
8. Волосовець А. М. Вербалізація лексико-семантичного модусу фразеологізмів в англomовному художньому дискурсі. Суми: СумДУ, 2020. 80 с.
9. Воропай, О. І. (1993). Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. К.: Оберіг. 124 с.
10. Гайдаєнко Х. О. Англійські фразеологічні одиниці у порівняльному аспекті: матеріали XI Всеукр. наук.-практ. студ. конференції, 25 лист. 2021 року. Київ, 2021. С. 92-95.
11. Галинська О. М. Фразеологізми як знаки культурної інформації. Проблеми зіставної семантики. 2011. Вип. 10. Ч. 2. С. 72-76.
12. Галинський М. Короткий українсько-англійський фразеологічний словник. Авгсбург, 1947. 78 с.

13. Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О. Словник лінгвістичних термінів. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія, 2011. 268 с.
14. Гресо́ва А. Ю. Передача в перекладі лексико-семантичних особливостей фразеологізмів (на матеріалі творів англійських письменників-модерністів). Київ, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2018. 180 с.
15. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова / А.П. Грищенко. К.: «Вища школа», 1993. 366 с.
16. Дембровська О. Б. Особливості перекладу фразеологічних одиниць сучасної німецької мови. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2013. Т. 9. №. 1. С. 147-150.
17. Денисова А. С. Проблема дослідження класифікацій фразеологічних одиниць у лінгвістиці. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер.: Філологічні науки. 2015. № 6. С. 13-21.
18. Дорошенко С.І. Методичні рекомендації до написання дипломних і магістерських робіт з української мови і методики її викладання / С.І. Дорошенко. Х. : ХНПУ, 2005. 20 с.
19. Дудик П.С. Стилїстика української мови: Навч. посіб. / П. С. Дудик. К. : Академія, 2005. 332 с.
20. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства / Ю.О. Карпенко. К. Одеса, 1991. 154с.
21. Коваль А.П., Коптілов В.В. 1000 крилатих виразів української літературної мови: афоризми, літературні цитати, образні вирази. Київ: Наукова Думка, 1964. 213с.
22. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства / М.П. Кочерган. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. 368 с.
23. Крикніцька І. Методологія аналізу англomовних фразеологізмів з кулінарним компонентом. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського

національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія. 2018. № 36. С. 171-175.

24. Лановенко Т. М. Переклад фразеологізмів з французької на українську мову на основі сучасної художньої літератури. Київ, 2019. 78 с.

25. Ланчак І. Ю. Фразеологічні одиниці міфологічного походження. Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукр. наук. конф. викладачів, аспірантів, співробітників та студентів фак-ту іноземної філології та соціальних комунікацій, 19-20 квіт. 2012 р. Суми : СумДУ, 2012. Ч.1. С. 95-96.

26. Левицький В. В. Лексикологія німецької мови: навч. посібник. Вінниця: Нова Книга, 2014. 390 с.

27. Левченко О. П. Фразеологічна репрезентація світу. Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. праць. Київ: КНУ, 2002. №7. С. 307-315.

28. Левченко О. П. Фразеологічна символіка: лінгвокультурологічний аспект: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 353 с.

29. Лисиченко А.А. Бесіди про рідне слово: Слово і його значення / А.А. Лисиченко. Харків, 1993. 98с.

30. Луценко В. О. Фразеологізми та особливості їх класифікації. Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації. Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2017. 230 с.

31. Ляшевич Р. О. Фразеологічний образ (прислів'я та приказки) та способи його передачі при перекладі. Київ, 2019. 82 с.

32. Мацько Л. І. Стилїстика української мови / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. К. : Вища шк., 2003. 462 с.

33. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: Навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. К.: Каравела, 2005. 352 с.

34. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: Навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. К.: Каравела, 2005. 352 с.

35. Мойсеєнко Л. А. Теоретико-методологічні засади досліджень фразеологічних одиниць. Наукові записки [Національного університету Острозька академія]. Сер.: Філологічна. 2013. № 34. С. 159-162.
36. Панько Т. І. Українське термінознавство: Підручник [для студ. гуманітарних спеціальностей] / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. Львів : Світ, 1994. 216 с.
37. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови / О. Д. Пономарів. Тернопіль: Навч. книга–Богдан, 2000.248 с.
38. Потреба Н. А. Фразеологічні одиниці з компонентом кольору у французькій мові. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2012. № 65. С. 182-184.
39. Ровінська В. Структурні особливості та культурне значення фразеологічних одиниць, 2020. С. 287-290. URL: https://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/9506/1/ZBR_konfer%2025.11.2020.-287-290.pdf (дата звернення: 17.11.2023)
40. Сергієнко В. Л. Відображення англійської мовної свідомості в національній картині світу. Нова філологія. 2008. Вип. 29. С. 195-198.
41. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови. Київ : Наукова думка, 1973. 280 с.
42. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / За ред. І.К. Білодіда. К. : Наук. думка, 1973. 438 с.
43. Тимчук О. Т. Linguocultural aspect of phraseological units in American English. «Молодий вчений». 2020. № 3.2. С. 116-118.
44. Ткачик О. В., Орленко С. О. Роль ономастичної лексики у формванні/відображенні концептуальної картини світу. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство). 2019. № 12. С. 216-221.
45. Ужченко В. Д. Східноукраїнська фразеологія: монографія. Луганськ: Альма-матер, 2003. 62 с.

46. Ужченко, В. Д. & Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: посібник. Луганськ: Альма-матер, 2005. 231с.
47. Хрещенюк Я. Ю. Образи матері і батька в англійській і німецькій фразеології (лінгвокультурний аспект). Вінниця, 2020. 75 с.
48. Baker M. In Other Words: A coursebook on translation. London and New York: Routledge, 1992. 123p.
49. Bally C. Précis de stylistique, 1905. 183 p.
50. Bally C. Traité de stylistique française, 1909. 349 p.
51. Fraser B. The verb-particle combination in English. Academic Press, 1976. 125 p.
52. Ghazala H. Idiomaticity Between Evasion and Invasion in Translation: Stylistic, Aesthetic and connotative Considerations. Babel. 2003. № 49(3). P. 203-227.
53. Kovecses Z. Metaphor: A practical introduction. Oxford university press, 2010. 23p.
54. Lattey E. Pragmatic Classification of Idioms as an Aid for the Language Learning. IRAL. 1986. № 24(3). P. 217-233.
55. Mackridge P. Η νεοελληνική γλώσσα / [μετάφραση: Κ.Ν.Πετρόπουλος] / P. Mackridge. Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκη, 2000. 532 σ.
56. Mcpherron P., Randolph P.T. Cat Got Your Tongue? Teaching Idioms to English Learners. TESOL International Association, 2014.54p.
57. Moon R. Idioms: A view from the web. International Journal of Lexicography. 2015. № 28.3. P. 318-337.
58. Saberian N., Fotovatnia Z. Idiom Taxonomies and Idiom Comprehension: Implications for English Teachers. Theory and Practice in Language Studies, 2011. Vol. 1, No. 9. P. 1231-1235.
59. Strakšiene M. Analysis of idiom translation strategies from English into Lithuanian. Studies about languages. 2009. № 14. P. 13–19.
60. Αναστασιάδη-Σημεωνίδη. Θεσσαλονίκη, 1994. 298 σ.

61. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. Η νεολογία στην κοινή νεοελληνική / Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. Θεσσαλονίκη, 1986. 56σ.
62. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. Νεολογικός δανεισμός της νεοελληνικής: Άμεσα δάνεια από τη γαλλική και αγγλοαμερικανική. Μορφοφωνολογική ανάλυση / Άννα, 2004. 123σ.
63. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. Σημειώσεις λεξικολογίας / Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη. Θεσσαλονίκη, 1986. 38 σ.
64. Ανδριώτης Ν. Ετυμολογικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής / Ν. Ανδριώτης. Θεσσαλονίκη, 1992.
65. Αργυρίδη Μ. Το παιδικό λογοτεχνικό βιβλίο ως βοηθητικό μέσο διδασκαλίας / Μ. Αργυρίδη. Λάρισα : Εκδόσεις «Σκάλα», 1995. 45 σ.
66. Δεμίρη-Προδρομίδου Ε. Η γλώσσα των ιδιωτισμών και εκφράσεων / Ε. Δεμίρη-Προδρομίδου. Θεσσαλονίκη, 1983. 140 σ.
67. Δεμίρη-Προδρομίδου Ε. Η γλώσσα των ιδιωτισμών και εκφράσεων. Βιβλίο ασκήσεων / Ε. Δεμίρη-Προδρομίδου. Θεσσαλονίκη, 1985. 103 σ.
68. Κεσόπουλου Α. Μαθαίνω σωστά τη γλώσσα μου (σε 107 λεξιλογικές ασκήσεις) / Α. Κεσόπουλου. Μαλλιάρης-Παιδεία, 1990. 144 σ.
69. Κεσόπουλου Α. Μαθαίνω σωστά τη γλώσσα μου (σε 160 λεξιλογικές ασκήσεις) / Α. Κεσόπουλου. Μαλλιάρης-Παιδεία, 1990. 224 σ.
70. Λεξικό της κοινής νεοελληνικής. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2007. 1532 σ.
71. Λιαπής Β. Γλώσσα η ελληνική. Από τη γλωσσική θεωρία στη διδακτική πράξη / Β. Λιαπής. Θεσσαλονίκη : Εκδ. Βανιάς, 1994.
72. Mirambel A. Η νέα ελληνική γλώσσα. Περιγραφή και ανάλυση / Α. Mirambel. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών. Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, 1978. 600 σ.
73. Μότσιου Β. Στοιχεία λεξικολογίας. Εισαγωγή στη νεοελληνική λεξικολογία / Β. Μότσιου. Αθήνα : Εκδόσεις Νεφέλη, 1994. 251 σ.
74. Μπαμπινιώης Γ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής γλώσσας / Γ. Μπαμπινιώτης. Κέντρο λεξικολογίας Ε.Π.Ε. Αθήνα, 1998. 2035 σ.

75. Μπαμπινιώτης Γ. Εισαγωγή στη Σημασιολογία / Γ. Μπαμπινιώτης. Αθήνα, 1998.
76. Νεοελληνική γραμματική του Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Οργανισμός εκδόσεως διδακτικών βιβλίων. Αθήνα, 1997. 455 σ.
77. Νεοελληνική γραμματική του Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Οργανισμός εκδόσεως διδακτικών βιβλίων. Αθήνα, 1997. 455 σ.
78. Συμεωνίδης Χ. Εισαγωγή στην ελληνική φρασεολογία / Χ. Συμεωνίδης. Θεσσαλονίκη : Κώδικας, 2000. 122 σ.
79. Τομπαΐδη Δ. Τα συνωνυμικά ζεύγη λόγιων και λαϊκών λέξεων της κοινής νεοελληνικής / Δ. Τομπαΐδη. Αθήνα, 1978. 121σ.